LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje 12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 1 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Antradienis, Sausio (January) 6, 1970, Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 59-ieji

KRISLAI

Visiems didelis ačiū
Mūsų vajus
Šio šimtmečio stebuklas
Savi savuosius tyrinėja
Pažangusis pasaulis pagerbs
Jiems tas raketas apsimoka
Užsimerkę istorikai

— A. Bimba —

Tai jau įžengėme į 1970 metus. Įžengėme pasiryžę nesuklupti prieš sunkumus, pasimokę neužleisti nė vienos laimėtos pozicijos, o dar naujas užkariauti šiais metais.

Naujų metų proga "Laisvės" kolektyvas gavo neįprastai daug sveikinimų ir karštų linkėjimų. Tik mažą dalį jų atspausdinome. Kai kurie grynai asmeniško pobūdžio, todėl jie laikraščiui netinka. Mūsų visu didžiausias visiems ačiū. Džiugu turėti tiek daug bičiulių ir čia, ir Lietuvoje.

Mūsų vajus prateštas. Visus raginu paskaityti šios dienos "Laisvėje" S. V. straipsnį "Laisvės" vajų pratęsus." Jame tuo reikalu gražiai pasakyta viskas, kas reikia pasakyti.

Vajus baigsis vasario 15 dieną. Pasistenkime pasibrėžtą tikslą pasiekti. Per šias kelias savaites išnaudokime visas progas.

Kas nors kada nors didžiausių šio šimtmečio stebuklų istorijon įrašys ne Mėnulio pasiekimą, o Vietnamo liaudies kovą prieš agresorius. Tik įsivaizduokime: Ji supliekė ir išgrūdo iš savo žemės didelę, tvirtą Prancūziją, o dabar jau per beveik dešimt metų atsilaiko prieš keleriopai didesnį ir galingesnį priešą. Prieš ją šiandien turi pastačiusios moderniškai ginklotas dideles armijas Jungtinės Valstijos, Australija, Philipinai, Tailandas, Naujoji Zelandija, Pietinė Korėja. Ir negali jos įveikti! O vietnamiečių pusėje talkininkų šiol nėra pasirodęs nė vienas užsienietis kareivis. Aš negaliu įsivaizduoti didesnį stebuklą.

Armija pasiuntė leit. generolą Peers ištirti Songmy skerdynę. Tyrinėja slaptai. Neprisileidžia korespondentų. Neprsileidžia jokių pašalinių žmonių.

Tai ne tiesos ieškojimas, bet siekimas tiesą užgniaužti. Pas mus žmonės sakydavo: "Varnas varnui į akį nekerta."

Šiemet balandžio 22 dieną sukaks lygiai šimtas metų nuo Vladimiro Lenino gimimo dienos. Tarybų Sąjungoje visi šie metai vadinami "Lenino metais."

Jo gimimo 100-sias plačiai paminės visas socialistinis pasaulis. Taip pat visame kapitalistiniame pasaulyje pažangūs žmonės vienoje ar kitoje formoje pagerbs to genijaus atminimą.

Apie Leniną ir jo mokymus bus plačiai rašoma pažangiojoje spaudoje. Mes pasistengsime, kad "Laisvė" neatsiliktų.

"Vilnies" redaktorius S. J. Jokubka pastebi:

"Buvę buržuazinės Lietuvos diplomatai—Washingtone ponas Bačkis per mėnesį gauna $1,100 algos, Kajeckas gauna $1,100, Romoje Lozoraitis — $1,150. Kiti savęs taip pat nenuskriaudžia."

Matote, kam "Lietuvos vadavimas" puikiai apsimoka. Matote, kas labai norėtų, kad seni laikai Lietuvoje sugrįžtų. Jau bus lygiai 30 metų, kai smetoninis režimas nuverstas, bet Bačkiai, Kajeckai ir Lozoraičiai dar ir šiandien tebeminta lietuviška duona, kurios jie nėra užsidirbę nė kąsnelio!

Amerikos Istorinis Susivienijimas (American Historical Association) neseniai atšventė savo 85-sias metines. Ta proga buvo sušauktas suvažiavimas. Jame dalyvavo 2,000 istorikų iš visų šalies kampų ir kampelių. Jiems buvo pasiūlyta pasmerkti Vietnamo karą ir pareikalauti Amerikos jėgas ištraukti iš Vietnamo. Taip pat buvo įnešta užtarti persekiojamus ir žudomus juoduosius pantherius.

Abudu sumanymu istorikai didele balsų dauguma atmetė.

Kuo jie teisinosi? Ar jie tiesiai ir atvirai pasakė, kad jie tiems pasiūlymams priešingi ir balsuoja prieš? Nieko panašaus.

Jie, tai yra, jų dauguma, pasirodė dideliais bailiais ir veidmainiais. Jie sakė balsuoją prieš sumanymus todėl, kad istorikams nepridera ir negražu kištis į politiką! Vadinasi, istorikas turi stovėti virš visų socialinių aistrų ir audrų. Jis turi užsimerkti prieš šiandieną ir tik sapnuoti apie seną, į amžinastį nudardėjusią praeitį!

Lietuvos Valstybinės konservatorijos profesorius kompozitorius Stasys Vainiūnas su savo studentais.

Pensininkai laimėjo 15 proc., Taksai truputį numažinti

Washingtonas. — Prezid. Nixonas nenoromis pasirašė Kongreso priimtą bilių, kuris truputį sumažina taksus ir Social Security pakelia 15 proc. Tai šioks toks laimėjimas neturtingiesiems.

Kai tas bilius buvo Kongreso priimtas, Nixonas sakė, kad jis nesutinka su taksų mažinimu ir su Social Security pakėlimu 15 proc. Jis sako, kad susidaro per didelių valstybei išlaidų. Pagaliau jis sutiko pasirašyti, matydamas, kad kai kurie jo paties artimi draugai republikonai balsavo už tą bilių.

Apskaičiuojama, kad taksų bilius gali sumažinti federalines pajamas trim bilijonais dolerių. Prez. Nixonas turės surasti šaltinius, kaip sutaupyti tuos 3 bilijonus dolerių.

Prez. Nixonas taipgi pasirašė mainierių saugumo bilių, kuriam jis irgi smarkiai priešinosi. Jis buvo informuotas, jeigu nepasirašys Kongreso priimto biliaus, tai mainieriai paskelbs generalinį streiką. Nixonas suprato, kad pavojinga nepasirašyti biliaus.

Washingtonas.—Kongresas nutarė praplėsti prekybą su socialistinėmis šalimis.

Demonstracija prieš karą istorikų suvažiavime

Washingtonas. — Amerikinėje Istorijos Sąjungoje Vietnamo karo klausimas demonstratyviai nuskambėjo. 84-ame sąjungos suvažiavime iškeltas protestas prieš karą ir politinius persekiojimus namie. Karo ir reakcijos šalininkai buvo nušvilpti.

Suvažiavime dalyvavo daugiau kaip 2,000 istorikų. Pasirodė, kad gera istorikų dalis yra priešingi karui ir Black Panthers partijos persekiojimui. Istorikų delegacija buvo nuvykus pas Justicijos departmentą ir ten protestavo prieš karą ir kovotojų persekiojimus.

Prof. Stoughton Lynd vadovauja istorikams, kovojantiems prieš karą ir represijas. Jis pasiūlė suvažiavimui rezoliucijas prieš karą ir už gynimą civilinių teisių. Bet karo priešų rezoliucijos buvo dauguma balsų atmestos.

Filipiniečiai pasitiko Agnew protestuodami prieš karą

Manila. — Kai vice prezidentas Agnew atvyko į Filipinų sostinę, ten jį šimtai filipiniečių pasitiko protestais prieš karą Vietname. Kas tai dar numetė 3 bombas prie automobilio, kuriame važiavo Agnew.

Agnew atvyko dalyvauti Filipinų prezidento Marcos inauguravimo ceremonijose. Vėliau jis aplankys dar keletą Azijos valstybių su kuriomis propaganda.

Šimtai policistų gynė Agnew nuo prieškarinių demonstrantų.

Pietų Vietname amerikiečiai kariai šaltai pasitiko vice prez Agnew. Jis pasigyrė, kad Amerika 100% remia karą.

Taivane Agnew pasižadėjo ir toliau remti diktatorių Čian Kaišeką.

Subversyvės veiklos taryba susiduria su teismais

Washingtonas.— Subversyvės Veiklos Kontrolės Taryba ir vėl bando pagyvinti savo ragangaudišką tyrinėjimą, kuriame pasižymėjo makartizmo reakcijos metu. Taryba, visai mažai veikusi Kennedžio ir Johnsono administracijos metu, dabar gavo inspiracijos išvystyti plačią veiklą Nixono administracijos metu.

Bet ji tuoj susitiko su naujomis kliūtimis. Federaliniai teismai sudavė tarybai naujus smūgius. 1968 m. gruodžio 13 d. Apeliacijų teismas patvarkė, kad ragangaudžių tarybos kaltinami du nariai komunistais negali būt baudžiami, jeigu jie nėra atlikę nelegalios veiklos.

Dabar teismas įsakė minimai tarybai panaikinti kaltinimus dar 3 asmenims, kurių Kompartijos narystė nėra joks prasižengimas. Bet taryba dar turi savo sąraše 12 tokių asmenų.

Ragangaudišką tarybos darbą labai įvertina reakcionieriai, smerkia liberalai. Frank Kowalskis, buvęs tarybos narys, sako, kad tik "pinigų eikvojimas".

Vatikanas. — Popiežius Paulius ragina katalikų parapijas išlaikyti savo mokyklas, nepaisant ir sunkumų.

Socialistinių šalių erdvės satelitas

Maskva.— Tarybų Sąjunga paleido erdvėn žemės satelitą Interkosmos-2, kuris buvo pagamintas socialistinėms šalims kooperuojant.

Šio satelito dalys buvo gaminamos Rytų Vokietijoje, Tarybų Sąjungoje, Bulgarijoje, Čekoslovakijoje. Taipgi tū šalių specialistai bendrai darbavosi.

Atėnai. — Per pirmuosius 1969 m. 6 mėnesius daugiau kaip 40,000 graikų apleido savo šalį ir kitose šalyse ieškojo užsiėmimo. Išvykimas iš Graikijos šiuo metu padvigubėjo.

KABLEGRAMOS IŠ LIETUVOS

Pranui Gudynui 50 metų

Vilnius. — Lietuvos Dailės muziejaus direktoriui, Lietuvos Dailininkų sąjungos valdybos atsakingajam sekretoriui, nusipelniusiam meno veikėjui Pranui Gudynui sukako 50 metų.

Pasveikinti šio entuziastingo dailės kurinių propaguotojo, tapytojo, dailės kritiko, restauratoriaus į Parodų rūmus susirinko gausus būrys vilniečių meno mylėtojų.

Minėjimo dalyviai apžiūrėjo jubiliejaus proga čia surengtą Gudyno darbų parodą.

Paminėti keturi komunarai

Vilnius. — Gruodžio 27 d. sukako 23 metai nuo žiauraus fašistų susidorojimo su keturiais komunistais: Požela, Greifenbergeriu, Giedriu ir Čarnu.

Gruodžio 26 d. Lietuvos Revoliucijos muziejuje Prekybos mokyklos moksleiviai susitiko su nužudytų keturių komunistų bendražygiais, Lietuvos revoliucinio judėjimo veteranais Chodosaite, Brasiškiu, Bilevičium, Junču-Kučinsku.

Aukščiausiojo teismo plenumas

Vilnius. — Įvyko Aukščiausiojo teismo plenumas. Buvo apsvarstyta, kaip praktiškai taikomas mūsų respublikos Aukščiausiosios Tarybos prezidiumo įsakas dėl atsakomybės už smulkųjį valstybinio turto grobimą sustiprinimo.

Pranešimą šiuo klausimu padarė Aukščiausiojo teismo narys Kulvickas. Plenumas taipgi aptarė teisminę praktiką sprendžiant bendrosios nuosavybės dalijimo bylas. Apie tai pranešimą skaitė Aukščiausiojo teismo narys Blažys.

Sveikinu laisviečius

Vilnius. — Su Naujaisiais 1970 metais nuoširdžiai sveikinu visą "Laisvės" redakcijos, administracijos ir spaustuvės kolektyvą, visus mano brangius bičiulius, pažangiuosius veikėjus.

Antanas Vaivutskas

Japonijos komunistai laimėjo rinkimuose 10 naujų vietų

Tokijas. — Japonijos Komunistų Partija parlamentariniuose rinkimuose gruodžio 27 d. laimėjo 10 naujų vietų. Pirmiau parlamente buvo 4 komunistai, dabar jau bus 14. Tai didžiulis laimėjimas.

Liberalų-Demokratų Partija laimėjo 16 naujų vietu. Dabar premjero Sato valdžia yra tvirtoje pozicijoje per sekamus 4 metus. Sato džiaugiasi, kad jo susitarimas su Jungtinėmis Valstijomis rinkimuose užgirtas.

Socialistų partija turėjo parlamente 134 atstovus, dabar beturės 90 atstovų. Tai skaudus partijai smūgis. Ji daug prakišo todėl, kad atsisakė su komunistais sudaryti bendrą frontą rinkimuose.

Negrai nepasitiki prez. Nixono administracija

New Yorkas. — Jungtinių Tautų generalinis pasekretoris Ralph Bunche čia pareiškė, kad negrai nepasitiki prez. Nixonu, vice prezidentu Agnew, generaliniu prokuroru Mitcheliu ir visa Nixono administracija.

Nixono administracija galėtų gauti negrų pasitikėjimą, jeigu energingai kovotų prieš rasinę diskriminaciją, prieš skurdą ir kitus naminius blogius, teigia Bunche. Manoma, kad radikalų negrų veikla bus pagyvinta.

Čilės kairiųjų partijų bendras frontas

Santiago. — Čilės Kompartijos organas "El Siglo" rašo, kad kairiosios partijos ir kitos pažangios organizacijos pasisakė už bendro fronto programą ir prezidentinį kandidatą sekamiems rinkimams.

Rinkimai įvyks rugsėjo mėnesį. Dešinieji smarkiai ruošiasi kovai prieš kairiuosius, kurie turės savo bendro fronto kandidatą.

New Yorkas.—8 žmonės žuvo gaisruose: 1 Bronxe, 2 St. Albans, 5 Nyack, N. Y.

Influenzos epidemija siautėja Europoje

Londonas. — Europoje siautėja influenzos epidemija daug žiauresnė, negu 1952 m. Serga daug milijonų žmonių, tūkstančiai miršta.

Italijoje mirė daugiau kaip 5,000. Jugoslavijoje serga 20 proc. visų gyventojų. Epidemija pasiekė ir Skandinaviją. Norvegijos karalius Olavas taipgi susirgo.

Washingtonas. — Prezid. Nixonas pasirašė bilių, kuris panaikina mirties bausmę branduolinio šnipavimo asmenims. Aukščiausia dabar bausmė — viso amžiaus kalėjimas.

Tariasi kovai prieš Izraelio agresiją

Kairas. — Egipto prezidentas Nasseris išvyko į Libiją, kur įvyksta Šiaurės Afrikos Sąjungos pasitarimai kovai prieš Izraelio agresiją.

Šiaurės Afrikos Sąjungą sudaro Egiptas, Libija ir Sudanas. Naseris sveikino Libijos sukilimą prieš karalių Idrisą, kuris revoliucijoje neteko sosto.

Washingtonas. — Vasario mėn. bus pašaukta militarinėn tarnybon 19,000 jaunuolių; 6,500 daugiau, kaip sausio mėn.

Stockholmas.—5,000 Švedijos mainierių streikuoja.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N.Y.
Established April 5, 1911 —— ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year $9.00	Canada, Lat. Amer., per year, $10.00
United States, per 6 months 5.00	Foreign countries, per year, $12.00
Queens Co., per year $10.00	Canada, Lat. Amer. 6 months $5.50
Queens Co., per six months $5.50	Foreign countries, 6 months, $6.50

Japonijos režimas išgelbėtas

NESENIAI Japonijoje įvyko parlamentiniai rinkimai. Juos lengvai laimėjo valdančioji Liberalų-Demokratų partija su premjeru Fisaku Sato priešakyje. Naujame parlamente ji turi 288 vietų, vienuolika daugiau negu turėjo. Vadinasi, Japonijoje pasilieka tas pats režimas.

Prieš kokius metus atrodė, kad Sato premjeravimo dienos jau bevelk suskaitytos, kad Liberalai-Demokratai bus išversti iš valdžios. Daug kas manė, kad stambiausia opozicinė Socialistų partija gali tapti valdančiąja partija.

Be kitų klausimų, Okinawos klausimas buvo tapęs opiausia Sato partijai problema. Visoje šalyje siautėjo protestų ir reikalavimų Okinawą sugrąžinti Japonijai audros. Valdančioji Liberalų-Demokratų partija atsidūrė pavojuje. Premjeras Sato tai suprato. Taipgi suprato ir mūsų prezidentas Nixonas. Staiga išgirstame, kad Sato jau Washingtone pas Nixoną. Už dienos kitos jau nauja su Japonija sutartis. Mūsų prezidentas prižada Okinawą sugrąžinti Japonijai 1972 metais. Japonai apsimo. Ko daugiau reikia: jie atgauna Okinawą!

Socialistai neteko tvirčiausio argumento prieš Sato ir jo partiją ir rinkimuose skaudžiai pralaimėjo. Senajame parlamente jie turėjo 134 vietas, o dabartiniame beturi 90.

Jeras rinkiminę nelaimę atnešė dar ir tas, kad jie buvo beviltiškai tarpusavyje pasidaliję, susiskaldę. Kairioji frakcija reikalavo naujo kelio, naujų gairių, griežtai prieš Sato. Toks pasidalijimas ir susiskaldymas, aišku, įtakų, reikalaujant, kad Japonija atšauktų su Amerika sutartį, kuri ją padaro faktine Amerikos kolonija, reikalaujanti atnaujinti santykius su Kinija ir t. t. Tuo tarpu įtakinga dešinioji frakcija tokiam posūkiui griežtai priešinosi. Toks pasidalijimas ir susiskaldymas, aišku, labai pakenkė partijos rinkiminei kampanijai.

Reikia tikėtis, kad Japonijos socialistai iš šio pralaimėjimo padarys atitinkamas išvadas.
jame parlamente ji, rodos, teturi keturias vietas.

Japonijos Komunistų partija silpnoka, bet rinkimuose gan gražiai pasirodė, savo atstovų skaičių padidindama nuo 4 senajame parlamente iki 14 naujajame.

Jungtinių Tautų sekretoriaus optimizmas

DŽIUGU, žinoma, kad pasaulinės organizacijos — Jungtinių Tautų — sekretorius Mr. Thant 1970 metus sutinka optimistiškai nusiteikęs. Gal jo optimizmas paveikia ir kai kurių valstybių diplomatus.

Thant mano, kad jau pabaigoje sausio mėnesio "Keturi didieji" — Amerika, Tarybų Sąjunga, Anglija ir Prancūzija — ką nors gero sugalvos dėl likvidavimo Vidurio Rytuose konflikto tarp izraeliečių ir arabų. Jie jau esą beveik susitarę pagrindiniais klausimais.

Sekretorius linki, kad Saigone susidarytų koalicinė valdžia, kuri turės visų arba beveik visų partijų ir grupių pritarimą. Ypač jis džiaugiasi pasikeitimu politinės atmosferos Europoje, žymiai pagerėjusiais santykiais tarp Rytų ir Vakarų. Jis mano, kad pagaliau "šaltasis karas eina prie galo."

Dabar tik lieka laukti, kad šis pasaulinės organizacijos vado ir sekretoriaus optimizmas pasiteisintų praktikoje. Mes irgi to paties trokštame. To paties trokšta ir visa žmonija.

Viceprezidento Agnew misija

ŠIUO tarpu mūsų viceprezidentas Spiro Agnew yra prezidento pasiųstas į Aziją laimėti naujų rekrūtų Amerikos politikai. Kaip atsimename, panašiomis misijomis po pasaulį važinėdavo ir viceprezidentas Humphrey. Jis irgi sušilęs piršdavo pasaulio žmonėms ir tautoms prezidento Johnsono politiką. Nedaug ką jis telaimėdavo. Kai kur jo pasirodymas baigdavosi didžiausiu tai politikai pralaimėjimu. Neatrodo, kad daugiau laimės ir Agnew. Pav., Filipinuose jo pasirodymas iššaukė aštriausius protestus prieš Amerikos agresiją Vietname.

Nelengva Azijos žmonėms įpiršti Vietnamo karą. Vargiai daugiau laimėtų ir pats prezidentas Nixonas. Tai jis puikiai žino. Gal todėl jis pats geriau porai savaičių išvyko į Kaliforniją pailsėti, o viceprezidentą pasiuntė į Aziją teisinti ir ginti jo politiką.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

DŽIAUGIASI LAIMĖJIMAIS

Vakarų Vokietijoje leidžiamo žurnalo "Nemuno kraštas" 5-tam num. Redakcija savo pastabose "Vasarą palydėjus" rašo:

"Sėkmingai tęsėsi pasaulio lietuvių bendradarbiavimas. Tai rodė ir tokių žinomų išeivių, kaip prof. A. Salys, rašytojų dukterų D. Sruogaitės-Bylienės ir L. Žukauskaitės-Ruigienės bei kitų lankymasis Lietuvoje. Savo ruožtu Amerikoje ir kituose kraštuose pas savo tautiečius svečiavosi daug žinomų Lietuvos žmonių. Lietuvoje buvo skelbiami ir sužinomi vis nauji lietuviškos kūrybos pavyzdžiai.

Malonu buvo sužinoti, kad naujus mokslo metus Lietuva pradėjo su dvylika aukštojo mokslo mokyklų, kad studijas šiemet pradėjo pats didžiausias krašto istorijoje jaunuolių skaičius — 57 tūkstančiai."

O straipsnyje "Kultūrinis bendradarbiavimas" Redakcija paduoda ištrauką iš A. Sniečkaus straipsnio, kuris buvo atspausdintas "Komuniste," pasisakymas apie Amerikos lietuvius. O A. Sniečkus apie Amerikos pažangiuosius lietuvius išsireiškė taip:

Pažymėdami mūsų kultūros laimėjimus, rūpesčius, prisimename, kad dalis tos kultūros yra sukurta arba kuriama ir dabar svetur, emigracijoje. Daug naudingo atliko tokios pažangios Amerikos lietuvių kultūrinės organizacijos, kaip Amerikos Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugija, Lietuvių Meno Sąjunga ir kt. Šios kultūrinės organizacijos ne tik išsaugojo išeivių meilę gimtajai kalbai ir kultūrai, bet ir atliko tarp darbo žmonių išeivijoje svarbų politinį-auklėjamąjį darbą, padėjo klasiškai sąmonėti darbo žmonėms, ugdė proletarinio internacionalizmo jausmus ir meilę, pagarbą pirmajai socializmo šaliai.

Mes aukštai vertiname pažangiosios išeivijos pastangas propaguoti lietuvių socialistinės kultūros laimėjimus, atskleisti Tarybų valdžios rūpinimąsi lietuvių kultūra. Geriausi šios išeivijos atstovai duoda principingą, argumentais pagrįstą atkirtį tiems, kurie šmeižia leninę nacionalinę politiką, partijos vadovavimą kultūrinei statybai mūsų krašte.

KAIP ŽIŪRĖTI Į IŠ LIETUVOS ATVYKUSIŲ MENIN. KONCERTUS?

Clevelando smetoninininkų laikraštyje (gr. 19 d.) Emilija Čekienė rašo apie dar vieną "simpoziumą", įvykusį Maspeth, N. Y. š. m. gr. 8 d. Jinai jį vadina diskusijomis. Jas suruošęs Skautų Sąjudžio New Yorko skyrius. Buvę pakviesti net keturi kalbėtojai—dr. F. Vaišnienė, dr. B. Nemickis, V. Rastenis ir Jurgis Valaitis. Pirmininkavęs R. Kezys. Jiems buvę pastatyti visi keturi klausimai, bet jie visi siejosi su vienu dideliu reikalu, būtent, ką daryti su iš Lietuvos atvykusiems meninin kams ruošiamais koncertais.

Griežčiausiai prieš tokių koncertų rėmimą ir net lankymą pasisakė Valaitis ir Nemickas. Ponas Valaitis reikalavo laikytis patarlės "neik su velniu riešutauti". Taigi, mūsų broliai Lietuvos menininkai šiam vyrui yra tolygūs velniams. Jis tiesiog pareiškęs: "Reikėtų vengti ne tik parengimų, bet ir išvykų, nes ir asmeniniuose kontaktuose yra pavojų".

Valaičiui karštai pritarė Nemickas. Jo manymu, koncertai "veiksniams" ir jų raketui jau pridarė neapsakomai daug žalos. Jie "jau suskaldė mus, sukiršino net geriausius draugus". Todėl, žinoma, jų reikia saugotis ir vengti kaip kokios ugnies.

Iš publikos pakilo dr. V. Paprockas su karštu pritarimu Valaičiui ir Nemickui. Jam visi menininkai iš Lietuvos atvyksta su "uždaviniu". Ir jie ne tik yra baisūs, bet ir velniškai gudrūs. Dr. Paprockas šaukė: "Mes ir patys net nejaučiam, nesuvokiam, kaip pakliūvam į jų nagus". Baisus dalykas...

Vaišnienė ir Rastenis pasirodė netaip baisiai užsispyrę. Pirmoji patarė Valaičiui menininkų nelaikyti velniais, be to, juk Žemaitė savo pasakose įrodė, kaip ir velnius galima apgauti. Ji pareiškė: "Aš rekomenduoju į Lietuvą važiuoti visiems, ne tik skautams". Geras, sveikas patarimas.

V. Rastenis nei už, nei prieš. Girdi: "Iš koncertų nematau jokių pavojų nei laimėjimų".

Taip tos diskusijos ir užsibaigusios be jokių rezultatų.

BŪTA IR BLAIVAUS PROTO DOZOS

Rašydamas apie Chicagoje įvykusį Amerikos lietuvių mokslininkų simpoziumą Eduardas Šulaitis "Vienybėje", tarp kitko, sako:

"Viena daugiausiai Lietuvių jausmines stygas palietusių temų buvo simpoziumas, "Mokslo išsivystymas sovietų okupuotoje Lietuvoje" (beje, savaitę prieš tą simpoziumą "Draugo" dienraštyje tilpusioje programoje ta tema buvo vadinama kiek kitaip — "Mokslo išsivystymas Lietuvoje sovietiniame periode"). Šiam simpoziumui moderavo su krepšininkų išvyka į Lietuvą vykęs — "susitepęs" T. Remeikis, kuris dėl tos pačios priežasties turėjo išeiti ir iš "Lituanus" redaktoriaus posto. Čia jis subūrė gana tvirtų savo srityse vyrų, kurie sugebėjo šaltai, dokumentuotai, na, ir pusėtinai objektyviai pažvelgti į tai, kas darosi šių dienų Lietuvoje. B. V. Mačiuika, Pr. Zundė, V. Trumpa, L. Dambriūnas, K. Ostrauskas, V. Šaulys, G. Procuta ir D. Satas (jų mokslinių laipsnių, taupydami vietą, čia nežymime) sudarė pranešėjų būrį, kuria, prašoko "Naujienų" bei "Draugo" redaktorių bei skaitytojų supratimą. Atrodo, jog jau praeina laikai, kuomet susirinkę vyrai labai mielai vienas kitam aiškindavo nedateklius bei nepasisekimus Lietuvoje, visai nežinodami, kad ten vyksta ir dėmesio vertų dalykų".

"Savo kūrybinį genijų tauta išvystė iki tokio laipsnio, kad tapo pirmaujanti visoje Sovietijoje, o taipgi prasiveržianti net už jos ribų ir stebinanti pasaulį. Tautos kūrybinis pranašumas leidžia jai pagrįstai eiti likimo keliu su iškelta galva ir užtikrina jos amžinumą".

Na, o iki šiol "veiksniai" ir "vaduotojai" nuo visų stogų šaukė, kad Tarybų Lietuvoje nieko nepasiekta, nieko gero nėra, kad ten žmonės vaikštinėja išbadėję ir apdriskę. Dėkui Alksniniui už pripažinimą, kad tai buvo melas ir šmeižtas. Taip, socializmo sąlygomis lietuvių tautos kūrybinis genijus iš tikrųjų rodo stebuklus.

LIETUVOS ARCHITEKTAS ARGENTINOJE

Argentinos pažangiųjų lietuvių laikraštis "Vaga," rašydamas apie pasaulinį architektų kongresą, kuriame dalyvavo ir tarybinė delegacija, sako:

Malonu pažymėti, kad delegacijos sudėtyje dalyvauja ir Lietuvos architektų Sąjungos pirmininko pavaduotojas, architektas Anatolijus Rasteika.

Arch. A. Rasteika, gimęs 1921 metais Šiauliuose, architektūros mokslą baigė 1949 m. Kauno universitete. Kalbėdamasis su "Vagos" laikraščio atstovu tarp kita ko pažymėjo, kad Lietuvoje šiuo metu yra apie 600 architektų —apie 10 kartų daugiau negu jų buvo 1940 m. Ir visi jie,— pasakė, — apkrauti darbais, nes neregėtai sparčiai Lietuvoje vyksta statybos miestuose ir kaimuose. Neseniai Lietuvos architektams buvo suteikta visasąjunginė premija už Vilniaus miesto žirmūnų gyvenamojo rajono suprojektavimą. Apibūdindamas statybas kaimuose, malonus svečias pažymėjo, kad Lietuvos architektų laukia didelis uždavinys paruošti naujojo Lietuvos kaimo statybos projektą, kuris atitiktų vis didėjančius gyventojų buitinius reikalavimus, kad kaimo gyventojų patogumai nesiskirtų nuo gyvenančiųjų miestuose. Baigdamas pokalbį, gerbiamas svečias prašė perduoti per "Vagos" laikraštį nuoširdžius linkėjimus Argentinoje gyvenantiems lietuviams.

ATKAKLAUS PRIEŠO PRIPAŽINIMAS

Vaclovas Alksninis skaitomas vienu iš aršiausių Tarybų Lietuvos priešų. Bet ir jis savo pranešime Vliko suvažiavime pasakė:

"Laisvės" vajų pratęsus

Jau per eilę metų "Laisvės" vajus būna mėnesiu laiko pratęsiamas, kad suketumėm suvažiavimo pasibrėžtą finansinį fondą. Taip padaryta ir šiemet. Ir tikimasi, kad $15,000 fondas bus pasiektas.

Kad "Laisvei buvo sunkūs 1969-ieji metai, tai 1970-ieji metai, tikriausiai, bus dar sunkesni. Ir tai bus ne vien dėl visko brangėjimo, bet ir dėl mūsų skaitytojų eilių spartaus retėjimo. Tačiau ta padėtis turi mūsų pastangas tik sustiprinti.

Skundimasis senėjimu nepadeda nei visuomeniniame, nei asmeniniame gyvenime; blogai yra ir mūsų laikraščiui. Bet optimizmas, gera nuotaika, tvirtas ryžtas viskam padeda.

Į klausimą, kodėl kiti laikraščiai išsilaiko be tokių kaip "Laisvės" vajų, tenka atsakyti štai kuo.

Angliški komerciniai daugialapiai išsilaiko pagrindinai didžiojo biznio brangiai apmokamomis reklamomis. Bet ne vienas ir jų neišsilaikė.

Tūli tautinių mažumų laikraščiai yra reakcijos ramsčiai, todėl ir jie gauna riebių bizniškų reklamų.

Tačiau "Laisvė," kaip grynai pažangus laikraštis, jokių brangiai apmokamų reklamų negauna. Ir tai visai natūralu.

Tai ot kodėl "Laisvei" išsilaikyti iš prenumeratų jau seniai nebeįmanoma. Tai štai kodėl kasmetiniai finansiniai vajai yra neišvengiami.

Bet ar dėl to mes turėtume pasilikti be savo laikraščio?

Virš visko, mes, didelė laisviečių dauguma, esame **idealistai.** Mes esame dalis to pasaulinio judėjimo, kuris siekia pašalinti ne tik dabar vykstančias visuomenines negeroves, bet kuris laiko savo istorine misija panaikinti viso pikto priežastį — kapitalistinį išnaudojimą su jo sukuriamais karais.

Kitaip sakant, mes esame dalis to judėjimo, kuris siekia padėti pagrindus laimingam ateities kartų gyvenimui. Mes esame tuo skolingi ateinančioms kartoms.

Ateidami į gyvenimą mes nieko neatsinešėme; kuo savo gyvenimą pradėjome, tai buvo pasiekta, sukurta ir palikta mums praėjusių kartų. Taigi ir mūsų, kaip idealistų, gyvenimas privalo ką nors idealaus sukurti ir palikti ateinančioms kartoms — anūkams, proanūkiams ir t. t.

Kai dabartinio aštraus reakcijos ir progreso jėgų susirėmimo metu mūsų laukuose laisvės gynėjai netenka visko: nei savo namų, nei šeimų ir patys žūsta, kai ištisi kraštai yra naikinami, — "Laisvė" turi eiti kaip iki šiol. Kiekvienas pažangus laikraštis, kiekvienas teisingas žodis, kiekvena pagal išgalę pastangėlė toms kovoms už progresą paremti yra neįkainuojamai svarbi. Kaip pažangiečiai, negalime ramiai sėdėti, rankas susidėję ir kišenes kietai prispaudę, kuomet šimtai tūkstančių žmonių ant laisvės aukuro aukojasi!

Ir kaip lietuviai, be savo laikraščio mes taptume nudžiūvusia tautos kamieno šaka. Nei mes apie Lietuvą, nei apie Amerikos lietuvių kolonijas beveik nieko nežinotume, neigi Lietuva apie mus daug ką žinotų.

Kai kurie "Laisvės" rėmėjai pračiasiame vajuje dėjo po šimtinę ir šiame vajuje — po kitą. Kiti įvairiomis progomis per metus penkinėmis ir dešimtinėmis išaukoja iki kelių dešimčių dolerių. Nesuvilkime jų — padėkime jiems!

S. V—k—s

PRIE SŪNAUS KAPO

Albinui Morkui

Dreba pečiai kaip drebulės.
Nusvirusios rankos
kaip gluosnio.
Stovi ji prie aukuro,
Iš švenčiausių ašarų supilto.

Ugnį atminimais kursto,
Ir, sakytum, jį pasišaukia,
Prie stalo pasodintų...
Ir bemieges naktis
jo pralauktų...

Byra laikas tartum smėlis:
Užmaršty draugai
paskandino.
O ji lyg vaiduoklis stovi,
Gėles į amžinybę keisdama.

Marija Macijauskienė
1967

Vilniaus Pedagoginio instituto dainų ir šokių liaudies ansamblis "Šviesa" lankėsi Totorijos ATSR sostinėje Kazanėje. Studentai surengė ten 4 koncertus, apžiūrėjo Lenino jaunystės miestą, jo įžymybes. Jie aplankė namą, kuriame gyveno Uljanovų šeima, Kazanės universitetą, kuriame mokėsi jaunasis Vladimiras Uljanovas, susidraugavo su šios aukštosios mokyklos auklėtiniais. Vilniečiai studentai taip pat pabuvojo Kokuškino kaime — V. Lenino pirmosios tremties vietoje.

Nuotraukoje: Uljanovų namas Kazanėje. Dabar čia muziejus.

A. Brazaičio nuotrauka

Su jaunaisiais Kauno rašytojais susitiko vyresniosios kartos poetas Juozas Mikuckis. Svečias pasidalijo atsiminimais iš savo jaunystės dienų literatūrinio gyvenimo, daug šiltų žodžių pasakė apie anksti mirusį jaunąją poetą E. Steponaitį, su kuriuo jis artimai bendravo ir kartu pradėjo literatūrinį kelią, papasakojo apie šiandieninę emigracinę lietuvių literatūrą ir jos atstovus, paskaitė savo naujausių eilėraščių.

LAIŠKAS IŠ MASKVOS

Lyg Rudžiai loja prieš Mėnulį

Šiomis dienomis gavau iškarpą iš "Naujienų." Joje atpasakojama, ką ponai Antanas ir Marija **Rudžiai** kalbėję Čikagos Radijo forume apie mūsų susitikimą New Delhi mieste, Indijoje. Nežinau viso jų kalbos teksto, tad galiu spręsti tik iš tos iškarpos. Tačiau ir iš jos aiški jų kalbos dvasia ir tendencija. Tuščias reikalas būtų laukti iš politinių priešų objektyvumo, tačiau čia įsitikinau, kad turėta reikalo su tos rūšies buržuaziniais žurnalistais, kurie apibūdinami kaipo spaudos gangsteriai.

Nėra prasmės ginčytis su tos rūšies ponais, tačiau padarysiu vieną kitą faktinę pastabą.

A. Rudis pavadino mano kalbą Tarpparlamentinėje konferencijoje kaipo "Amerikai nedraugiška." Kas skaitė tą kalbą, gali paliudyti, kad joje Jungtinės Amerikos Valstijos paliestos tik pažymint, kad Vietname tebesitęsia kruvinas karas ir išreikštas pasigailėjimas dėl vis dar nepasiektos taikos. Dar buvo užsiminta, kad JAV neatitraukia savo kariuomenės iš Pietų Korėjos. Taigi neabejotini faktai. O užbaigoje palinkėjau sėkmės einančioms ir prasidedančioms derybom, turėdamas galvoje ir derybos tarp TSRS ir JAV, netrukus prasidėjusias Helsinky. Deja, kokiems nors ypatingiems draugiškumo pareiškimams JAV atžvilgiu kol kas nėra pagrindo, bet ir ypatingų nedraugiškumo pareiškimų kalboje nebuvo. Konstatuoti tik faktai, dėl kurių didelio džiaugsmo neturi ir pati amerikiečių tauta.

Beje, paprašęs pasikalbėjimo tos kalbos pretekstu, A. Rudis paskui apie ją ir neužsiminė ir jokių pastabų dėl jos nedarė.

O manydamas, kad visi ji iš pirmo pamatymo turi pažinti, ponas A. Rudis perdaug save išaukština. Pažinau savo gyvenime keletą Rudžių, bet šio nebuvau ligi tol sutikęs, tad man visai nebuvo reikalo "nuduoti," jog jo veidas ir vizitinė kortelė su užrašu "Anthony Rudis" man nieko nesakė. Iš patiekto vizitiniu korteliu pluošto galėjau patirti, kad jis biznierius, turis reikalą su metalurgine gamyba, o taip pat su Lietuvių Radijo forumu. Kadangi jis užkalbino angliškai, natūralu, jei užklausiau, ar jis tebemoka ir lietuviškai, nes esu pabrėžtinai Amerikos lietuvių sutikęs, kurie gimtosios kalbos nebemoka. Gi ponas Rudis lietuviškai pirmiasiai pareiškė, kad jiedu su žmona esa "ne kokie nors dipukai," bet senieji Amerikos lietuviai, tuo įsiteikdamas didesniam pasitikėjimui. Kadangi neturėjau laiko daugiau aiškintis Indijos parlamento rūmuose, kur mes susitikom, pasikviečiau ji, kaipo JAV spaudos atstovą, į viešbutį pasikalbėti.

Tik jau išsikalbėjus viešbutyje ponas Rudis pasisakė, jog tai jis buvęs ALTO pirmininku. Tačiau jis pabrėžinėjo norįs būti objektyvus ir norįs sužinoti daugiau apie dabartinį Lietuvos gyvenimą.

Daug aktyvesnė ir atviresnė buvo ponia Rudienė, **kuri neslėpė savo politinių** "vaduotojiškų" nusistatymų. Man savo ruožtu pasidarė įdomu susipažinti su tokių reakcijos veikėjų psichologija ir jų argumentais. Galėjau įsitikinti, kad tai visiški ignorantai, kurie nieko objektyvaus apie realią padėti Lietuvoje nenori žinoti, bet aklai tiki nacionalistinės propagandos sukurtai koncepcijai. Gi buržuazinę "nepriklausomą" Lietuvą jie vaizduoja bus tikru rojumi.

"Naujienų" ištraukoje pažymima, jog, pasak Rudžių, aš "juodžiausiomis spalvomis" nupiešęs senąją buržuazinę Lietuvą. Nežinau, ar savo pasakojime ponai Rudžiai bent paminėjo tuos kai kuriuos bruožus, kuriais apibūdinau anų laikų Lietuvos padėti. Bet jokių juodų ar kitokiu dirbtinių spalvų vartoti nėra reikalo. Pakanka tik priminti faktus apie tai, kad Lietuvoje tada viešpatavo valdžią smurtu pagrobęs Smetona, pamynęs visas liaudies teises ir demokratijos dėsnius, kad kaimas skurdo dėl skolų ir tūkstančiai ūkių buvo išvaržomi, kad kultūra ir švietimas slinko vėžlio tempais, paminėjau, kad studentų tada tebuvo vos apie 4,000, o dabar jų yra apie 60,000. Panašių faktų yra pakankamai, bet reakcininkai juos nuslepia.

Kai dėl kažkokio reikalo iš dabartinės Lietuvos gyvenimo ponia Rudienė paabejojo, išsitariau "atvažiuokit, pamatysit." O jie jau giriasi, girdi, kad juos "prisispyrę" kvietėm atvažiuoti į Lietuvą. Gi jie išdidžiai atsakę, jog negalį tai padaryti, nes, girdi, aš savo kalbomis ir spaudoje įžeidinėjas Ameriką, o dar tėvų kraštą pagrobęs. Tai tuščias pasipūtimas, nes tas posakis buvo išgalvotas, iš piršto išlaužtas, kaip sakoma, špyga kišenėje.

Suktas išvadas ponai Rudžiai padarė ir dėl atvykstančių iš Lietuvos. Iš tikro buvo aiškinta, kad kelionė apmokama tiems, kas vyksta siunčiami kurių nors įstaigų ar organizacijų. O kiti keliauja privačiai, be jokios valdžios paramos. Pavyzdžiui, artistė A. Vainiūnaitė, muzikė Dvarionaitė, rašytojas J. Baltušis ir daugelis kitų važiavo į JAV privačiai.

Neturėjo pagrindo girtis Rudžiai ir tuo, būk kalbėjome penkias valandas. Iš tikro kalbėjomės gal apie valandą, nes vpatingo noro nebuvo, tuo labiau, kad greit turėjome eiti į parlamento spikerio ruoštą koncertą konferencijos dalyviams. Deja, ponai Rudžiai ir čia nedavė ramybės, veržėsi prie mūsų su tikru "jankišku" įžulumu. Teko pasigailėti, kad per mažai turėjau tų ypatybių, kurias man ponai Rudžiai priskyrė: "kieto, žiauraus ir sukto politiko"...

O kai dėl istorijos, tai galiu pasakyti tiek: daug buvo tų, kurie lyg šunės prieš mėnulį lojo, šmeižė ir koliojo socializmą bei tarybinę santvarką. Tų lojikų vardus istorija užmiršo, gi socialistinė tarybinė santvarka gyvuoja. Daug buvo ir tų, kurie troško ir pranašavo galą Tarybų Lietuvai. Tų pranašautojų daugumos jau nebėra, o Tarybų Lietuva gyvuoja ir gyvuos lietuvių tautos labui ir liaudies gerovei.

Tokių ponų Rudžių ir jiems panašių propagandą galėtum laikyti nekaltais tauškalais, jei nekyšotų juose piktį tikslai. Tie ponai ir jų sebrai savo propaganda siekia tikslo paversti Lietuvą nauju Vietnamu, sukelti naują brolžudystę. Gerai dar, kad jų balsas tiek teturi reikšmės, kiek keturkojų rudžių lojimas prieš mėnulį.

Justas Paleckis

Maskva,
1969. XII. 15.

IŠ LAIŠKŲ

Mielieji!

Naujų metų proga linkiu sveikatos, gerovės gyvenime ir noriu, kad 1970 metai Jums. Keršuliams, Anne Yakštienei ir kitiems laisviečiams būtų laimingi viskame!

Buvau išvažiaves į Estijos sostinę Talina į festivalį ir praeitą savaitę laiško neparašiau. Festivalis surengtas Talino konservatorijos 50-mečio proga. Ten buvo Rygos trys kolektyvai ir estų keletas grupių. Koncertai vyko gražiuose senoviškuose rūmuose Kadrijorko muziejuje.

Pirmą dieną buvo latvių koncertas. Jie pasirodė skystokai. Sekančią dieną mes grojom labai susikaupę ir pagrojom neblogai. Matėsi iš to, kad visi labai atidžiai klausėsi ir teko keletą kartų bisuoti, išeiti pakartoti. Mūsų jaunas kvartetas grojo Šostakovičiaus viena iš sudėtingiausių kvartetų.

Po koncerto buvo daug kalbų. Mus kvietė dirbti estatiniu Estijos Filharmonijos kvartetu. Mes apie tai dar pagalvosim. Vasario mėn. vėl važiuosim į Taliną, kur turėsim laidą per televiziją ir keletą fondinių įrašų.

Miestas pasakiškai mielas ir įdomus. Jaučiasi kultūra. Mielai ten gyvenčiau.

Sausio 4 d. ruošiamės koncertuoti Vilniaus Katedroj. Po to ruošimės Miuncheno muzikiniam konkursui.

Darbo pilnos rankos ir nėra kada nuobodžiauti. Baisu, kad nesutrukdytų darbo benlintantis iš Vakarų grypas.

Viso geriausio!

Alis Grižas

Vilnius 1969 XII 19

Gerbiamam "Laisvės" kolektyvui

LTSR Ateizmo muziejaus kolektyvas širdingai sveikina ir tuo pačiu labai dėkoja už reguliarų "Laisvės" siuntinėjimą mūsų muziejui. Jūsų laikraštis mums leidžia nuodugniau sužinoti apie JAV gyvenančių lietuvių veiklą, jų darbus.

Mūsų muziejaus darbuotojai pageidauja, jei nesudarys didelių sunkumų ir finansinių keblumų, kad ir 1970 metais mus lankytų "Laisvė." Iš anksto dėkojame už rūpestį.

Su gilia pagarba

A. Martinonis
LTSR Ateizmo muziejaus direktoriaus pavaduotojas

Maskva, 169 XII 20

Mieli "Laisvės" skaitytojai ir bendradarbiai,
brangūs tautiečiai!

Leiskite iš visos širdies paspausti Jūsų dešines, įžengiant į 1970-uosius metus, ir palinkėti laimės, puikios sveikatos ir sėkmės Jūsų darbuose ir žygiuose, siekiant taikos, pažangos ir laimės visiems geros valios žmonėms. Tegul 1970-ieji atneša žemei taiką, tegul nustoja liejęsis kraujas Vietname!

Jūsų **K. Kedaitis**

Mielioji Lilija!

Prašome pasveikinti visą spaudos ir "Laisvės" kolektyvą mūsų vardu, palinkėti sėkmės ir nelengvame spaudos darbe.

Mes stebimės ir didžiuojamės, kad jau nejaunimas, bet nepasiduoda užsispyrimu jaunimui — sukala reikiamą pinigėlį fondą, kad Jūsų ir kartu mūsų "Laisvė" gyvuotų. Valio visiems!

Visada Jūsų
Petras ir Elena Babravičiai

Vilnius, 1969 XII 20

Kviečiame Jūsų "Aido" chorą atvykti į mūsų Didžiąją dainų šventę!

Laukiame Jūsų įsijungiant į mūsų dainininkų jūrą 1970-aisiais metais.

Linkėjimai "Aido" meno mylėtojams.

Laukiame!

V. R. M.
vyrų choro vardu
P. Babravičius

Nuoširdžiausi sveikinimai Naujųjų metų proga visiems laisviečiams!

Tamara Firkavičienė
S. Nėries vid. mokyklos anglų kalbos mokytoja

Laimingų Naujųjų metų Jums ir visam Jūsų kolektyvui.

Linkiu kuo geriausios sėkmės, jaunatviškos energijos, laimės ir taikos.

Renė Diktoraitė

Vilninus, 1969 XII 22

NAUJI METAI EINA

Ech, tie Nauji Metai, kokie jauni, gražūs,
Kaip jais negrožėtis, kaip jais nesidžiaugti?!
Tartum kokį rūbą naują parsinešus,
Pavasario šventės ar vestuvių laukti!

Tik tie Seni Metai taip skubiai išėjo,
Mes ir nesuspėjom daug svarbaus paklausti:
Kodėl mums ant kaklo dar metus uždėjo?
Jau ir taip sunkoka tą senatvę jausti.

Gal todėl, kad jaunas — nori vyru būti,
Ir skubiai užaugti, dar metus uždėti,
Gal mergaitė prašė jai piršliu pabūti —
Džiaugiasi užaugus, skuba ištekėti.

Tegu Nauji Metai bus dar laimingesni, —
Seniems ir jaunimui džiaugsmo negailės.
Tegu mūsų žmonės, sveiki ir stipresni,
Gyvenime randa ko širdis norės.

V. Tatarėlis

1969-70

Iš kelionės po gimtąją žemę su Jonu Gužu

(Tąsa)

Gojelyje "vakaronė"

Pravažiuojant pro Auksėlių gojelį, mūsų dėmesį atkreipė įvairiaspalvės girliandos, iškabintos ant vielos, ištiestos skersai kelią, vedančią į gojelio vidurį. Arčiau privažiavę išgirdome muzikos balsus ir todėl pradėjome klausinėti, kodėl šis miškelis papuoštas ir kokia proga čia griežia muzika. Iš Gedminų sužinojome, jog tai yra paprastas dalykas, "Juk šiandien šeštadienis ir šiame gojelyje, beveik kiekvieno šeštadienio vakarą, jei tik nelyja, vyksta jaunimo pasilinksminimai. Anksčiau kai tokie pasilinksminimai būdavo tik du tris kartus per metus, tada juos mes vadindavome gegužinėmis, o dabar kai tokie pasilinksminimai vasaros dienomis būna beveik kas šeštadienį ar sekmadienį, dabar mes juos vadiname vakaronėmis".

Artėjant visai prie minimo gojelio, sutikome tris vyrus, ant kurių rankų prisegti raudoni raiščiai. Vienas jų pakelia ranką ir prašo sustoti. Nenumatytas siurpryzas, pravažiavome šimtus kilometrų, kur judėjimas daug didesnis, o mūsų nieko nei karto nesustabdė. Galvojame, jog kas nors netvarkoje su mūsų mašina. Sustojome. Vairuotojas parodė savo dokumentus. Šie trys vyrai paklausė iš kur mes važiuojame ir dokumentus vėl grąžino. Mums buvo įdomu sužinoti, kodėl gi jie panoro susipažinti su vairuotojo dokumentais. Per visų mūsų veidus perbėgo šypsena, kai vienas iš šių trijų vyrų pareiškė: "Jūsų vairuotojas mums atrodė dar neturįs ne tik 18, bet ir 16 metų. Todėl mes ir norėjome patikrinti."

Toliau už gojelio šie 3 vyrai mums parodė rankštelę: "Štai, žiūrėkite, kelios dešimtys dviračių ir motociklų. Toliau gi kampe, matot sunkvežimis, pritaikytas keleiviams pervežti. O lengvosios mašinos nei vienos. Jūsų mašina šį vakarą pirmoji mūsų apylinkėje pasirodė. Todėl ir kilo abejonė, kas gi jos vairuotojas, o gal be tėvo sutikimo sau pramogą suruošė. Kartais taip būna. Mūsų uždavinys neleisti nepilnamečiui jaunuoliui apeidinėti judėjimo taisykles".

Akordeono koncertas ir vaišės

Gedminų šeimoje mus nuoširdžiai priėmė. Pagirdė šviežiu pienu, ankstyvaisiais alyviniais obuoliais pavaišino, bet svarbiausia ir įdomiausia mums patiko, tai akordeono balsai. Gedminų šeima muzikali. Meilė muzikai jaučiama ne tik pas jaunuosius, bet ir pas tėvus. Štai kodėl mes turėjome nemokamą akordeonų koncertą. Seklyčios langai atdari, aplink sodas ir akordeono muzika susiliedavo su šio vienkiemio žąsų ir šunų balsais. Bet tai mums patiko. Lankstūs jaunimo pirštai automatiškai bėginėjo nuo vieno prie kito klavišo ir jie iššaukdavo beveik visų liaudies dainų melodijas.

Pas Stefanijos Sasnos brolį

Kai saulė ruošėsi pasislėpti horizonte mes, įsisodinę į mašiną Oną Gedminienę, išvykome tolesnei kelionei, pas jos tėvą, Stefanijos Sasnos brolį, Antaną Malinauską, kuris gyvena už 3-4 kilometrų Gricaičių kaime.

Malinauskų šeima mūsų laukė. Besiartinant prie jų sodybos ant sodo ribos susirinko pulkelis žmonių ir laukė kol mes priartėsime. Mūsų nustebimui, mus sutiko keliolika asmenų, su Antanu Malinausku priešakyje. Tai buvo nuoširdus susitikimas. Atrodė, kad mes jau prieš daugelį metų buvome geri pažįstami, o iš tikrųjų mes apie vieni kitus tik iš laiškų ir iš nuotraukų težinojome....

Svečiui gana patiko Malinauskų sodyba. Domėjosi jis, ar didelis skirtumas Malinauskų namuose nuo gyvenamojo namo Brooklyne. Pas juos taip pat grindys dažytos, elektra visi 5 kambariai apšviesti, elektra apšviestas ir kiemas. Televizija atneša paskutinius vaizdus iš Kauno ir Vilniaus, iš Rygos, ir, žinoma, prastesnius vaizdus iš tolimos Maskvos televizijos stočių. Namuose 2 radijo priimtuvai, magnetofonas, foto aparatas ir visa kita, jų tarpe šaldytuvas, skalbimo mašina ir dulkių siurblys, kas reikalinga šeimininkei ir visai šeimai.

Rytojaus dieną mes tiesiog studijavome šios sodybos įvairybes. Pirmiausia į akis metėsi kiaulių ūkis. Motininė kiaulė, kokia yra pas Malinauskus, vargu ar mes buvome matę anksčiau. Ji stambi, mėsinga ir, pagaliau 9 baltučių kaip sniegas vaikų motina. Kitame tvarte auginami 3 vyresni šios motinos vaikai.

Priešais gyvenamą namą ganosi veislinė karvė ir dvimetis prieauglis. Kai mes pradėjome klausinėti, kuogi šie galvijai šeriami, Antanas visai ramiai mums atsako: "Dabar mums joks sunkumas su galvijais. Žemė pas mus, kaip matote, gera. Mums išskirtos ganyklos. Žiemos gi metu mūsų privatūs galvijai maitinami kolūkio pašarais."

Nesiskundė Malinauskai ir kūru, tačiau jie jau ruošiasi apsirūpinti dujinėmis plytelėmis. Kai kurie Skuodo rajono valstiečiai jomis jau naudojasi. Tačiau į Gricaičių kaimą jos tik "ateis."

Malinausko sūnus Rapolas turi motociklą, anūkas dviratį, o pats vyriausias Antanas motorizuotą dviratį. Visa nelaimė vėlyvą rudenį, kada keliai pažlunga ir nuo sodybos beveik kilometrą reikia išvažiuoti šunkeliais į autobusų judėjimo kelią.

Antanas Malinauskas ir jo žmona jau abu pensininkai, bet jų nenori palikti ramybėje kolūkio pirmininkas. Jie dažnai kviečiami į talką, žinoma, ne veltui. Jie turi savo darbadienių knygeles.

Kai pabuvojome Malinauskų ūkyje, susipažinome su Antano sūnumis, anūkais ir visomis šeimomis, o taip pat jų ūkiu, supratome, kad jų laiškai, kuriuos dažnai Stefanija gauna, yra realūs, nei kiek nepagražinti. Malinauškų šeima patenkinta savo dabartine padėtimi ir ji negrįžtų į privatų ūkį, nes, anot jų ten turėtų daug kartų didesnius rūpesnius, kaip gyvendami kolūkyje. Dargi Antano anūkui nėra didelio vargo su mokykla. Sūnaus Rapolo vaikams į mokyklą vos du kilometrai, o sūnaus Jono šiek tiek daugiau, bet Jonas gyvena prie pirmos rūšies vieškelio jungiančio Sedą su Ylakiais ir dargi vėlyvą rudenį Jonas savo vaikus gali motociklu pamėtėti iki Ylakių vidurinės mokyklos.

Iš Antano Malinausko vykome į tolimesnę kelionę.

Ylakiuose

Ylakių miestelyje mes neilgai prabuvome. Čia mums parodė pastatus, kuriuose 1918-1919 metais buvo surta darbo žmonių taryba, pastatus, kuriuose buvo kooperatyvas buržuaziniais laikais, kad kuriuose ilgą laiką dirbo Juoz. Milvydas, vienas iš 1918-1919 metų Tarybų valdžios kūrėjų šiose apylinkėse. Vėliau jis daug gero padarė apylinkės valstiečiams organizuodamas juos į kooperatyvą. Jis buvo vienas iš apylinkės propagandistų, per kurio lūpas valstiečius pasiekdavo žinios apie Tarybų Sąjungą, iš Lietuvos, revoliucinio judėjimo.

(Bus daugiau).

Anykščių medžioklės ūkis — turtingiausias laukine fauna visoje Lietuvoje. Praėjusį medžioklės sezoną anykštėnai sumedžiojo beveik du tūkstančius briedžių, stirnų, šernų ir kitų žvėrelių.

Nuotraukoje: Elmininkų medžiotojų būrelio nariai P. Spulis, Z. Švetkauskas, V. Povilauskas ir L. Vėlaniškis traukia į medžioklę.

A. Dilio nuotrauka

Tūkstantąjį koncertą, minėdamas savo dvidešimtmetį, surengė Kauno Politechnikos instituto ansamblis "Nemunas". Jis yra lankęsis trijuose žemynuose, šešiolikoje užsienio valstybių — Jugoslavijoje, Austrijoje, Kanadoje, Suomijoje ir kt.

PHILADELPHIA, PA.

Krakių parapijos Šašių kaimas buvo stambių ūkininkų. Palei kaimą gyveno biednuomenė, kaip tuomet vadindavo, "bobeliai." Biednuomenė dirbdavo ūkininkams padieniai, kad šiaip taip šeimas išlaikytų.

Tarp tų "bobelių" gyveno Navickai ir Stasiukaičiai. Ūkininkams darbus daugiausia dirbo vyrai, bet buvo ir "moteriškųjų" darbų. Kartą ūkininkas atmieravo rėžį linų ir pasakė — jei tiek nurausite, gausite užmokesti Navickienei ir Stasiukaitienei. Sunkiai iki pietų padirbusi Stasiukaitienė susirgo, sako nebegaliu dirbti. Navickienė sako: "Širdele, eik namo, aš pabaigsiu rauti linus."

Užbaigusi darbą, sugrįžusi į stubą Navickienė atranda bobutę, besiruošiančią su mažyčiu kūdikėliu, o Stasiukaitienė jau pradėjusi ruoštis, taisyti vakarienę:

"Tu, mano širdele, geriau eikite pasilsėti, aš paruošiu vakarienę", sako kaimynei Navickienė.

—:—

Tokiose sąlygose Jonukas gimė, sunkiuose gyvenimo sūkuriuose augo. Kiek paaugęs, išėjo tarnauti pas ūkininkus. Bet tuo pat kartu jis greitai suprato, kad darbininko gyvenimas yra sunkus. Susitaupęs dėl bilieto kilionei, jis palieka savo mylimus ir mylimą Lietuvos šalelę, ieškodamas naujos tėviškės.

Atvykęs Amerikon pamatė, kad ir šioje šalyje darbininko išnaudojimas yra didelis. Už tai Jonas Stasiukaitis stojo į Literatūros Draugiją, skaitė knygas, lavinosi suprasti, kodėl darbininkų klasė turėčių taip išnaudojama ir kaip nuo to išnaudojimo gintis.

Jonas visur paremdavo savo darbininkišką spaudą — "Laisvę" ir "Vilnį," nes suprato, kad be savo spaudos, kuri darbininkams suteikia teisingas žinias, negalima apsieiti. Bet štai šiandien grupė draugų ir draugių susirinkome tarp puikių gėlių atsisveikinti tą mylimą Joną Stasiukaitį paskutinį kartą, užmigusį ant visados.

Lai Jonas ilsisi šios šalies žemelėje ramiai.

A. Lipčius

MIAMI, FLA.

Gegužės 25 d. buvo Kalėdų diena. Oras pasitaikė toks švarus, šiltas ir saulėtas, tai buvo mums pirmos tokios Kalėdos gyvenant virš 20 metų saulėtoj Floridoj.

Lietuvių Socialis Klubas tą dieną šauniai atšventė Kalėdas. Publikos prigužėjo apie tris šimtus, kuri užpildė Klubo salę su kaupu.

Tarpe publikos buvo daugybė svečių iš daugelio Amerikos valstijų ir Kanados. Dalyvavo daug ukrainiečių, buvo ir italų kilmės žmonių.

Mariutė Puakštaitienė virtuvėj su savo pagalbininkėmis pagamino šaunius ir skanius pietus. Klubo prezidentas Jeronimas Šukaitis dvyliktą valandą nuo estrados prabilo ir paprašė publiką užimti vietas ir užsilaikyti ramiai.

Bet Mariutė Koch turėjo daugiausia darbo tvarkyti skaitlingą publiką ir priiminėti svečius, parūpinti jiems vietas atsisėsti. Nuo estrados ji pristatinėjo kai kuriuos svečius, atvykusius iš plačios Amerikos, taipgi su publika kartu sudainavo Happy Birthday Suzanai Šukaitienei ir Elizabeth Stankus. Elizabetha išreiškė savo nuoširdžia padėką Mary Koch ir publikai.

Visiems papietavus, buvo pataisytas gramafonas, tai iš plokštelių pagrojo kai kurias lietuviškas giesmes ir šokių polkutę su valcu.

Labai sunkiai dirba prie baro Jonas Daugirdas su savo žmonele Uršulyte, patarnaudamas publikai linksmesniais gėrimais.

V. J. Stankus

Gruodžio 23 d. LLD 75 kuopa turėjo pietus ir susirinkimą. Mūsų geros gaspadinės Kancerienė ir S. Šukaitienė pagamino gerus pietus. Kancerienei reikia atiduoti didelį kreditą. Iš jos gaminamų kožną mėnesį pietų kuopai visada ir žaliukų lieka.

Šį sykį narių dalyvavo vidutiniškai. Po pietų mūsų organizatorius V. Bovinas atidarė susirinkimą ir jam pirmininkavo. Perskaitytas praeito susirinkimo protokolas. Mūsų finansų sekretorius J. Paukštaitis raportavo iš finansų stovio. Kuopa finansiškai stovi gerai.

Nutarta "Laisvei" paaukoti $100, "Vilniai" $50. Mes pinigus sunaudojame geram tikslui.

Šiame susirinkime buvo renkama valdyba 1970 metams. Visa valdyba liko tapati: organizatorius V. Bovinas, finansų sekretorius J. Paukštaitis, užrašų sekretorius, J. Daugirdas, iždininkė Kancerienė. Tik vice pirmininko neišrinkome.

Ex-lowellietis

Bridgeport, Conn.

Atrodo labai prastai, kada matosi parduotuvių langai aptverti geležinėmis grotomis, o kurios tokios apsaugos neturi, tų langai išmušti ir lentomis užkalti. O kas už tai kaltas, labai sunku pasakyti.

Kas tą visą betvarkę sukėlė? Daug žmonių kaltina negrus, kad jie tą viską daro. Antri sako, kad karo tęsimas Vietname daug prie to prisideda.

Gerai pamenu, tik 8 metai prabėgo, kai Stratford Ave. buvo pusėtinai švari gatvė, buvo įvairių parduotuvių ir visko buvo galima gauti. Bet dabar toje gatvėje tikra betvarkė.

Sakoma, kad didieji vertelgos negali pakęsti mažųjų biznių, nes jie maišosi jiems pokojomis.

Nors prieš rinkimus politikieriai žadėjo viską sutvarkyti, tik juos išrinkite, bet po rinkimų dar prasčiau.

J. Strižauskas

Maskva. — Pravoslavų patriarchas Aleksius Kalėdų metu kvietė visus krikščionis melstis už taiką.

Marion, Ill. — K. P. Rogers nuteistas kalėti nuo 75 iki 100 metų už nužudymą savo žmonos Wilmos ir jos draugės B. Case.

Montello, Mass.

LDS 67 kp. susirinkimas įvyks sekmadienį, sausio 11, Liet. Tautiško Namo kambariuose, 8 Vine St. Pradžia 2 val. popiet. Nariai kviečiami dalyvauti susirinkime ir pasimokėti duokles metų pradžioje, tai nerūpės per visus metus.

LDS 67 kp. narys Mikolas Budreikis susirgo ir pasidavė po pašalpa. Gyvena 224 Plymouth St., Bridgewater, Mass.

LDS 67 kp. narė Marijona Masteikienė taipgi serga ir pasidavus po pašalpa. Gyvena 32 Vine St., Montello, Mass.

1969 metais mirė 4 LDS 67 kp. nariai: W. Windzulis, W. Yurkevičius, J. Masteika ir D. Lapeikis.

Už 1969 metus visi nariai yra pilnai pasimokėję.

George Shimaitis

IŠ ARGENTINOS

Įspūdingas koncertas

Vos bepradedanti demonstruoti dainos meną, jauna Argentinos lietuvių dainininkė Zuzana Valadkaitė, suruoštame 20-10-69 jos dainų koncerte, puikiai pasirodė. Skaitlingai susirinkusi Buenos Aires lietuvių visuomenės dalis sužavėta dainininkės gražiu balsu, gerų atlikimu.

Z. Valadkaitė išpildė 4 prancūzų kompozitorių sukomponuotas dainas, 7—vokiečių ir apie 10 lietuvių kompozitorių dainų. Ypatingai lietuviškas dainas publiką sutiko ilgais plojimais ir dainininkei teko dainuoti keletą dainų virš numatytų programoje. Tai jau nebe pirmas jos pasirodymas. Ji jau dainavo Urugvajuje, Brazilijoje, J. A. Valstijose ir pastaruoju laiku Venesueloje, neskaitant daugelio koncertų Argentinoje ir čionykstėje lietuvių kolonijoje. Visur tiek iš publikos, tiek iš kritikų pusės ji susilaukė palankaus įvertinimo.

"Vagos" koresp.

—:—

Gatvė "Lietuva" Berise

Beriso lietuvių savišalpinės ir Kultūrinės draugijos "Nemunas" valdybos ir narių pastangomis, Beriso miesto valdyba, buv gatvę Nr. 1 pavadino vardu "Lituania" (Lietuva). Spalio 10 dieną atidarant gatvę, miesto valdybos atstovas Cesar Gatti palankiai kalbėdamas apie lietuvius pažymėjo: "jog lietuviai nors ir mažai uždirbdami fabrikuose, visi gyvena gražiai susitvarkę. Vaišių metu kalbėjęs Beriso miesto meras kapitonas S. T. Bassini pabrėžė, kad svetimšaliai daug prisidėjo prie Beriso progreso".

Draugijos "Nemunas" pirmininkas Pr. Dulkė, — miesto valdybos atstovams padėkojo už suteikimą gatvei "Lietuva" vardo, ir išreiškė pasitenkinimą, kad antroje tėvynėje Lietuvos vardu pavadinamos gatvės.

Draugija "Nemunas" savo patalpose spalio 10 d. suruošė **Motinos Dienos** paminėjimą.

Neris,
"Vagos" koresp. Berise

Maskva. — TSRS užsienio reikalų ministro pavaduotojas Kuznecovas išvyko į Pekiną atnaujinti pasitarimus su Kinija rubežių klausimu.

NAUJIENOS IŠ LIETUVOS

ŽEMDIRBIŲ ŠVENTĖ

Šiemet daugelis Lietuvos kolūkių žemdirbių pažymi savo bendro darbo dvidešimtmetį. Iškilmingai pirmąją savo sukaktį atšventė ir Pabiržės kolūkio kolūkiečiai. Kolūkio pirmininkas, Darbo raudonosios vėliavos ordininkas Motiejus Lapėnas apžvelgė kolektyvo nueitą kelią, pasveikino darbo veteranus, gamybos pirmūnus.

Neatpažįstamai pasikeitė per šį laiką pabiržiečių gyvenimas. Galinga technika, naujos fermos, tūkstančius tonų grūdų talpinantys sandėliai. Jau praėjusiais metais ūkis turėjo daugiau kaip 700 tūkstančių rublių pajamų, kolūkiečio darbo dienos vertė viršija keturis rublius. Šiais metais iš hektaro prikulta vidutiniškai po 30 centnerių grūdų, gauta daug mėsos ir pieno.

Pasiturinčiai gyvena dabar kolūkiečiai. Trisdešimt šešios šeimos persikėlė į naujus namus kolūkio gyvenvietėje.

—:—

Gražus žvejų laimėjimas

Tris milijonus centnerių žuvies nuo metų pradžios sugavo Lietuvos žvejybos laivyno žvejai. Tokio darbo laimėjimo mūsų jūros darbininkai per vienerius metus dar niekad nebuvo pasiekę. Geriausiai padirbėjo "Baltijos" žvejų kolūkis, kuris jau rugpiūčio mėnesį įvykdė šių metų planą.

—:—

Pramonės milžino statyba

Šiauriniame Plungės miesto pakraštyje iškilo didžiulės įmonės korpusai. Čia statoma viena didžiausių visoje Tarybų Sąjungoje dirbtinės odos gamykla. Jau po stogu pastatai, kurie užima beveik pustrečio hektaro plotą. Visuose cechuose statomos naujausios ir moderniškiausios mašinos, pagamintos mūsų šalyje bei gautos iš Japonijos ir kitų valstybių.

Įmonėje darbuojasi daug patyrusių darbininkų, jaunų ir gabių inžinierių, baigusių Kauno politechnikos institutą.

—:—

Mokyklų jubiliejai

Kauno IV vidurinė mokykla atšventė 50 metų jubiliejų. Šioje mokykloje buržuazijos valdymo metais mokėsi revoliucionierė-pogrindininkė Adelė Šiaučiūnaitė, kurią nužudė fašistai, Janina Čižinauskaitė ir Henrikas Tenzegolskis, kurie paaukojo gyvybę kovoje prieš vokiškuosius okupantus. Mokykloje įrengta memorialinė lenta, kurioje įrašyti garbingiausių jos mokinių vardai.

Mokyklą baigė 1,337 mokiniai, kurie sėkmingai darbuojasi visuose Lietuvos kampeliuose.

—:—

Senovės epochos muzika

Istorijos šaltiniai pasakoja, kai įvairiais laikais Vilniuje, šalia kitų menininkų, gyveno ir kūrė nemaža muzikų bei atlikėjų.

Senąja Vilniaus muzika susidomėjo Valstybinės filharmonijos kamerinio orkestro dirigentas Saulius Sondeckis. Jam talkininkauti ėmėsi muzikologė Janina Burokaitė, kuri Centrinio archyvo fonduose surado nemaža muzikos kūrinių, parašytų prieš kelis šimtmečius.

Ir štai vieną sekmadienį Paveikslų galerijoje tartum vėl atgijo įvairių laikotarpių senojo Vilniaus muzikinė atmosfera. Koncerto iniciatoriai atliko ne tik čia gyvenusių ir kūrusių muzikų kūrinius. Klausytojai nuoširdžiai plojo šio koncerto iniciatoriui lietuvių liaudies artistui S. Sondeckiui ir jo vadovaujamam kameriniam orkestrui, konservatorijos studentų — būsimųjų chorvedžių ansambliui ir mergaičių chorui "Liepaitės."

—:—

Gražus ir turtingas jubiliejus

Šiauliečiai teatro mylėtojai ir aktoriai pažymėjo Lietuvos TSR liaudies artistės Elenos Bindokaitės 70 metų jubiliejų.

Pradėjusiai savo kūrybinį kelią Kaune, A. Sutkaus vadovaujame teatre, E. Bindokaitei teko vaidinti Vilniaus, Klaipėdos ir kituose teatruose. Nuo 1931 metų Elena Bindokaitė — Šiauliuose. Šio teatro scenoje ji sukūrė brandžiausius savo vaidmenis. Aktorės kūrybinėje biografijoje — daugiau kaip 3,000 vaidmenų.

—:—

Rašytojų svečiai

Lietuvos TSR Rašytojų sąjungoje lankėsi Kubos respublikos ambasados Maskvoje patarėjas Luisa Suardiasa Rivera. Tai kubiečių poetas ir literatūros kritikas. Svečias domėjosi respublikos literatūriniu gyvenimu, gražiai atsiliepė apie lietuvių tarybinę poeziją, išreiškė savo simpatijos poetės Janinos Degutytės lyrikai.

Neseniai mūsų rašytojai taip pat buvo susilaukę draugų iš Bulgarijos ir kaimyninės Lenkijos, su kuria ypač palaikomi glaudūs ryšiai. Verta čia pat paminėti, jog neseniai Lenkijoje sveičavosi rašytojai Vytautas Sirijos Gira ir Albinas Žukauskas.

—:—

Dalininkų dovana

Dailininkų kūrinių parodos Kupiškio kraštotyros muziejuje dabar jau seniai nebe naujiena. Tačiau paskutinioji paroda sutraukė ypač daug žiūrovų. Mat, įžymieji Lietuvos dailininkai TSRS liaudies dailininkas prof. J. Kuzminskis, nusipelnęs respublikos meno veikėjai S. Krasauskas ir A. Savickas bei kiti padovanojo kupiškėnams 162 savo tapybos, akvarelės, keramikos, skulptūros, tekstilės darbus.

Atidarant parodą, dalyvavo dauguma kūrinių autorių.

—:—

"Atjauninami" piliakalniai

Negailestinga šimtmečių tėkmė, vanduo ir erozija kaskart vis labiau ardo mūsų žymiuosius archeologijos paminklus-piliakalnius. Gerokai apgriuvęs ir lietuvių kovos su kryžiuočiais menąs Punios piliakalnis, esantis Alytaus rajone.

Gelbėti piliakalnius nuo negailestingos laiko tėkmės ėmėsi Kauno inžinieriai. Sukurtuose projektuose numatyta Punios kraštus sutvirtinti požeminėmis išgluosnio nupintomis tvoromis. Bus nukreipta Punelės upelio, tekančio palei piliakalnį ir graužiančio jo krantus, vaga.

Užlipti į piliakalnį bus pastatyti originalūs laiptai iš ąžuolo, kuriuos suręs be vienintelio vinies, — taip, kaip statė mūsų bočiai. Pačioje piliakalnio virršūnėje bus įrengta senovinė laužavietė, pastatytas didžiulis akmuostovyla.

Jau ateinančiais metais bus pradėta kito — Bražuolės piliakalnio, esančio netoli Trakų, operacija. Senieji Lietuvos piliakalniai, kuriuos gaubia nuostabūs padaviniai ir legendos, iš naujo atgimsta projektuotojų brėžiniuose.

V. Petkevičienė

Washingtonas. — Prezid. Nixonas pasirašė bilių oro ir vandenų teršimo klausimu. Nixonas sakė, kad oro ir vandens teršimas turi būti sulaikytas ir sukontroliuotas.

Chester, Pa.

V. L. Pašalpinio Klubo pereitas susirinkimas buvo vidutiniškas. Nemažai narių dalyvavo. Daug svarbių dalykų buvo aptarta.

Nemažai narių mirė, bet klubas gerame stovyje. Klubas kviečia narius dalyvauti metiniame susirinkime sausio 18 d., 2 val. popiet, savame name, 339 E. 4 St. Bus pasitarta, kaip mes minėsime klubo 60 metų sukaktį. Taipgi bus renkama valdybos dalis.

Po susirinkimo klubas pavaišins savo narius.

A. Lipčius

Indio, California.—Mirusio aktoriaus Barrymore sūnus John gavo 60 dienų kalėjimo už laikymą pavojingų vaistų, kuriuos pas jį policija rado.

SVEIKINIMAS

Sveikiname su naujaisiais metais visus gimines ir draugus, gyvenančius Amerikoje ir T. Lietuvoje, taipgi ir "Laisvės" kolektyvą. Linkime visiems laimės gyvenime. Lai gyvuoja taika pasaulyje.

Sofija ir **Jurgis Stasiukaičiai**
Fairview, N. J.

SVEIKINIMAS

Sveikiname su žiemos šventėmis gimines ir visus draugus Amerikoje, Kanadoje, Argentinoje ir Lietuvoje. Lai būna taika 1970 metais.

Petras ir **Anna Malinauskai**
Rochester, N. Y.

SVEIKINIMAS

Su žieminėmis šventėmis sveikiname brolius ir seseris Tarybų Lietuvoje ir Amerikoje draugus ir drauges.

Jonas ir **Domicelė Špakauskai**
Worcester, Mass.

SVEIKINIMAS

Sveikiname su naujaisiais metais, seserę Agotą Markūnienę ir jos šeimą. Taipgi sveikiname ir kitas gimines, gyvenančiais T. Lietuvoje ir Amerikoje. Sveikiname visus mūsų draugus, linkime visiems geriausios sveikatos ir laimingo gyvenimo.

KAZYS ir JULIA MELNIAI
Springdale, Pa.

SVEIKINIMAS

Sveikinu visą "Laisvės" kolektyvą, skaitytojus, rėmėjus, gimines, linkiu visiems daug laimės 1970 metuose.

John Deveikis
Philadelphia, Pa.

Konsekruoti vyskupai Lietuvoje

Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos apaštališkasis administratorius vyskupas daktaras Juozapas Matulaitis-Labukas sekmadienį Kauno arkikatedroje bazilikoje konsekravo vyskupais Vilniaus Švenčiausios Marijos Nekalto prasidėjimo parapijos vikarą auditorių Liudviką Povilonį ir bažnytinių teisių daktarą Romualda Krikščiūną.

Vyskupui J. Matulaičiui-Labukui apeigose padėjo Rygos arkivyskupijos ir Liepojos vyskupijos apaštališkasis administratorius vyskupas Julijonas Vaivodas ir Telšių vyskupijos apaštališkasis administratorius vyskupas Juozas Pletkus.

Nuotraukoje: konsekruoti vyskupai R. Krikščiūnas (pirmame plane) ir L. Povilonis su vyskupiškos valdžios ženklu — pastoralais rankose.

P. Karpavičiaus nuotrauka

PREGRESAS

Knyga "Žvelgiu Į tolius"

Šimet gavau knygą, "Žvelgiu į tolius" kiek anksčiau, nes šios knygos keletą pundelių atvežė drg. A. Bimba į LLD 6-tosios apskrities konferenciją spalio 19 d. Eddystone, Pa. Vos parvykęs į namus iš konferencijos, jaučiu nerimą: Mane kniečia žingeidumas kuogreičiau pažvelgti nors į knygos turinį ir nors šiek tiek, susipažinti. Juk mūsų Liet. Literat. Draugija sumokėjo nemažą sumą pinigų, todėl turėtų būti kas nors įdomaus 606 puslapiuose.

Nors aš buvau beveik nustojęs skaityti stambesnes knygas ir romanus dėl senatvės palaužto akių regėjimo, tačiau Michalinos Meškauskienės kūrinį skaitau atsidavusiai! Aš mėgstu skaityti vakarais, kuomet miesto triukšmas nutyla. Tuomet aš atsigulęs lovoje, pusiau sėdėdamas, skaitau lėtai, neskubėdamas, stengdamasis įsisamoninti kiekvieną autorės sakinį, išknibinėti jos mintis, ką jinai mums pasakoja, o josios pasakojimai įdomūs... Pati knyga kviečia ją skaityti nuo pradžios iki galo.

Autorė ryškiai nušviečia savo gyvenimo prisiminimus. Ankstyvoje jaunystėje jinai buvusi baugšti, nedrąsi. Net ir eidama vidurinį mokslą Marijampolės gimnazijoje, būdavo net perdaug įsimylėjusi į mamą. Knygoje pirmuose skyriuose kas kelintam sakinyje kartojama: Mama, mamytė.

Kiek vėliau autorė nepaprastai pamėgsta knygų skaitymą ir net tampa knygų skaitymo verge. Bet jinai iš knygų pradeda plačiau žvelgti į pasaulį, pradeda kairėti. Susipažįsta su tų laikų pažangiais veikėjais — socialistais, revoliucionieriais. Jinai darganuotos, šaltos nakties tamsoje, su žibintais dalyvauja įspūdingose laidotuvėse, krikdemų kalėjime žiauriai nukankinto darbininko Juozo Janušausko. Ten juos žiauriai užpuola policija ir kareiviai ir žvėriškai sumuša. Michalinos laimė, kad ją tvirtos draugo rankos nutvėrusios permetė už kapinyno tvoros.

Jinai tuo policijos ir kareivių žvėrišku užpuolimu ant laidotuvių dalyvių baisiai pasipiktino. Ir dar labiau neapkentė krikdemų fašistinio režimo.

Baigusi gimnaziją, nors ir su vargais, nedatekliais, ji įstoja Kaune Vytauto Didžiojo universitetą, teisių fakultetą. Jinai susipažįsta su universiteto pažangiais studentais ir dar intensyviau pogrindyje veikia prieš fašistinį režimą. Pagaliau ji stebi tiksliai iš anksto krikdemų ir fašistuojančių tautininkų suplanuotą užpuolimą ant socialistų ir šiaip pažangių studentų universiteto auditorijoje. Fašistų planuotas užmojis buvo išvyti visus pažangiuosius iš aukštojo mokslo įstaigos. Bet chuliganai muštynes pralaimėjo ir savo nelemto tikslo neatsiekė.

Paskiau autorė areštuojama ir kalinama už nelegalę literatūrą. Tačiau ir kalėjime toji jauna, kovinga revoliucionierė dvasiškai nepalūžta. Jinai dainuoja ir žiūri į laisvę, į šviesesnę ateitį.

Trumpai pasakius, autorė yra pergyvenusi šiurpulingų nuotykių.

Knyga nenuobodžiai skaitosi, nes išskirstyta trumpais skyriais.

Rašytoja sudėjo knygoje didžiausius ir gražiausius savo sielos troškimus. Turi gerą atmintį. Ir aš ją labai gerbiu kaip moterį rašytoją, nes lietuvių tauta nedaug teturi kiek įžymesnių moterų rašytojų. Ir aš manau, kad LLD Centro Komitetas nepadarė klaidos, parinkęs šį puikų veikalą "Žvelgiu į tolius." O tie nariai, kurie negavo šios knygos, gailėsis...

Įvairios žinios

Londonas. — Kidnaperiai pavogė laikraščio "News of the World" leidėjo A. McKay žmoną ir reikalauja iš jo $2,400,000 jos išpirkimui.

Lawrence, L. I. N. Y. — Mrs. M. Bass apregusiais drabužiais spėjo išbėgti iš degančio namo, bet 3 jos vaikai gaisre žuvo.

New Yorkas. — Žydai kelia protestus prie Jungtinių Tautų tarybinės misijos. Jie triukšmaudami reikalauja išleisti iš TSRS žydus į Izraelį. 27 trukšmadariai areštuoti.

Jeruzalė. — Arabų bažnyčios padegėjas australietis D. M. Rohan pripažintas esąs nepilnaprotis, uždarytas ligoninėje.

New Yorkas. — George Demmerle, areštuotas kaip bombų padėjėjas, prisipažino esąs FBI samdinys. Jis išdavė ir kitus savo draugus, veikė kaip provokatorius.

Frankfurt, Vakarų Vokietija. — Jungtinių Valstijų biblioteka jau kelintą kartą išardyta. Sakoma, kovotojai prieš karą tai padarę.

New Yorkas. — Per kalėdinį savaitgalį visoje šalyje užmušta trafiko nelaimėse daugiau kaip 600 žmonių.

Albany, N. Y.—Sausio 8 d. demonstrantai iš visos valstijos susirinks prie legislatūros rūmų, protestuodami prieš labdarybės (welfare) sumažinimą.

San Juan. — Puerto Riko celistas Pablo Casals minėjo 93 metų gimtadienį. Pasveikinti jį susirinko daugiau kaip 200 jo bičiulių.

Vatikanas. — Popiežius Paulius Kalėdose ragino katalikus ir kitus suteikti paramą skurdžiai gyvenantiems žmonėms.

Dublinas, Airija. — 48 valandų metu sprogo čia dvi bombos. Manoma, kad tai protestantų darbas prieš katalikus.

Washingtonas. — Valdžia užrekordavo 11,273 vaikų darbo įstatymo prasižengimus, papildytus įvairiose valstijose.

Atėnai.—Jungtinių Valstijų investmentai smarkiai pakilo Graikijoje. Jie supavogė laikraščio "News of the World" leidėjo A. McKay žmoną ir reikalauja iš jo $2,400,000 jos išpirkimui.

Lawrence, L. I. N. Y. — Mrs. M. Bass apregusiais drabužiais spėjo išbėgti iš degančio namo, bet 3 jos vaikai gaisre žuvo.

New Yorkas. — Žydai kelia protestus prie Jungtinių Tautų tarybinės misijos. Jie triukšmaudami reikalauja išleisti iš TSRS žydus į Izraelį. 27 trukšmadariai areštuoti.

Jeruzalė. — Arabų bažnyčios padegėjas australietis D. M. Rohan pripažintas esąs nepilnaprotis, uždarytas ligoninėje.

New Yorkas. — George Demmerle, areštuotas kaip bombų padėjėjas, prisipažino esąs FBI samdinys. Jis išdavė ir kitus savo draugus, veikė kaip provokatorius.

Frankfurt, Vakarų Vokietija. — Jungtinių Valstijų biblioteka jau kelintą kartą išardyta. Sakoma, kovotojai prieš karą tai padarę.

New Yorkas. — Per kalėdinį savaitgalį visoje šalyje užmušta trafiko nelaimėse daugiau kaip 600 žmonių.

Albany, N. Y.—Sausio 8 d. demonstrantai iš visos valstijos susirinks prie legislatūros rūmų, protestuodami prieš labdarybės (welfare) sumažinimą.

San Juan. — Puerto Riko celistas Pablo Casals minėjo 93 metų gimtadienį. Pasveikinti jį susirinko daugiau kaip 200 jo bičiulių.

Vatikanas. — Popiežius Paulius Kalėdose ragino katalikus ir kitus suteikti paramą skurdžiai gyvenantiems žmonėms.

Dublinas, Airija. — 48 valandų metu sprogo čia dvi bombos. Manoma, kad tai protestantų darbas prieš katalikus.

Washingtonas. — Valdžia užrekordavo 11,273 vaikų darbo įstatymo prasižengimus, papildytus įvairiose valstijose.

Atėnai.—Jungtinių Valstijų investmentai smarkiai pakilo Graikijoje. Jie supavogė 41 proc. visų svetimšalių investmentų.

Washingtonas. — Census biuras apskaičiuoja, kad su sausio 1 d. Jungtinėse Valstijose yra 204,334,344 gyventojų. Tai 25 milijonais daugiau kaip buvo 1960 m.

Londonas. — Parlamentas nutarė suteikti balsavimo ir kitas teises piliečiams, su laukusiems 18 metų amž.

Colombo. — Ceilono dalį apsėmė potviniai, kuriuose 25 žmonės žuvo, daugiau kaip milijonas paliko benamiais.

Vatikanas.—Naujuose katalikų kalendoriuose šventaisiais nebeskaitomi Christopheris, Nicholas, Valentinas, Jurgis ir Barbara. Jiems šventųjų titulus popiežius panaikino.

Roma. — Naujųjų metų proga popiežius Paulius kvietė kariaujančias šalis baigti savo karus Vietname, Vidurio Rytuose, Biafroje.

Bonna.—Kancleris Brandtas paskelbė, kad Lenkija sutinka tartis su Vakarų Vokietija dėl užmezgimo normalių ryšių. Pasitarimai prasidėsią už poros savaičių.

Anglijoje išleistoje "Fotografijos metų knygoje 1969" į geriausių pasaulio fotografų sąrašą įtrauktas ir vilnietis Antanas Sutkus. Apie ten pat išspausdintą jo nuotrauką "Dirigentas" sakoma, kad tai "judėsio ir emocijos tęsinys fotografijoje".

Lietuvos kino studija sukūrė naują meninį filmą "Gražuolė". Jo režisierius - statytojas A. Zebriūnas, vyriausias operatorius A. Mockus, dailininkai A. Ničius ir V. Vilimienė. Filmui muziką parašė jaunas kompozitorius V. Ganelinas.

Lietuvos Kompozitorių namuose savo veiklą pradėjo Dainos klubas. Pirmame vakare skambėjo įvairių kompozitorių dainos Stasio Žlibino žodžiams, antrame—kompozitoriaus Algio Bražinsko dainos, kurių tekstų autorius poetas Bložė. Trečią dainos vakarą surengė dainininkas Leonidas Muraška.

Binghamton, N. Y.

Noriu pranešti, kad J. Navalinskienė turėjo pasiduoti ligoninėn, nes jau buvo nusilpusi ir nebegalėjo pati atsisėsti lovoje. Gruodžio 20 d. išvežta į Binghamton General Hospital.

O jos vyras Antanas jau 9 metai kaip serga ir randasi Willow Point Nursing Home. Jis tik gali gulėti ir pasėdėti.

Gaila, kad mes netekome gerų veikėjų ir mūsų spaudos rėmėjų.

J. Vaicekauskas

NEW YEAR'S GREETINGS
REITMAN INDUSTRIES
300 Frelinghuysen Ave.,
Newark, N. J.
824-5100

HELP WANTED--MALE-FEMALE

MANAGEMENT

This is an opportunity to associate with a company that recognizes our employes and customers, as our most valuable asset. We need mature men to fill positions created by our expansion program. No experienced required. A willingness to learn and an honest desire to work —will assure your success.

We Offer:

1. Permanent Positions
2. Above average salary
3. Paid vacation
4. Company paid hospitalization for Employee and family
5. Company paid life insurance
6. Company paid retirement program

For Interview call:

BURGER KING MAIN OFFICE
500 West Ridge Pk
Conshohocken, Pa.
828-8205
(93-86)

CHEMICAL OPERATORS. No experience necessary, liberal fringe benefits. Contact Walter R. Coleman.
REFINED ONYX
624 Schuyler Ave., Lyndhurst, N. J.
438-7520.
(1-7)

MEN. NIGHT WORK. 4 to 12 Midnite and 12 midnite to 8 AM. No expd. required. We will train you. Excellent rate and benefits. HOWMET CORPORATION, 8501 Hegerman St., Philadelphia. 1 block east of 8500 Torresdale Ave. (1-7)

MACHINE OPERATOR for Conomatics, New Britain chuckers, tracer lathes. Afternoon shift. 52 weeks per year plus overtime. Warren area. 313-536-1311. Monday through Friday, 8 AM 4:30 PM. An Equal Opportunity Employer. (1-3)

SETUP MEN. Minimum 5 years experience on Conomatics. New Britain chuckers, tracer lathes. Steady work 52 weeks per year. Overtime, no layoffs. Warren area. Call 313-536-1311. Monday through Friday 8 AM 4:30 PM. An Equal Opportunity Employer. (1-3)

GENERAL OFFICE HELP. Warehouse located in Plainfield needs an office girl. Figure attitude necessary. Hours 8:30 AM 5 PM. Salary commensurate with exp. Good fringe benefits. Please call Mr. Takash.
201-754-2266.
(1-10)

WIREWORKER. Wireman 1 year experience or better. Good working conditions and all benefits. Mr. Forrester. ERA TRANSPAC CORP. 67 Sand Park Rd., Cedar Grove.
239-3000.
(1-10)

SECRETARY. President of progressive international research company, Newark, seeking secretary with shorthand skill; salary to $130 per week, plus medical benefits and assitance for higher education. Please call 623-7676; after 7 PM. 273-8785.

Kupiškio kraštotyros muziejui dailininkai J. Kuzminskis, S. Krasauskas, A. Savickas ir kiti padovanojo 162 savo kūrinius.

Vilniaus operos solistė Giedrė Kaukaitė išvyko tobulintis į Milano La Skalos teatrą. Tai antrasis dainininkės sezonas garsiajame italų teatre.

HELP WANTED--MALE-FEMALE

NOTICE
TO READERS
AND ADVERTISERS

The Equal Employment Opportunity Commission has issued a guideline that the placement of help wanted advertisements under "Male" or "Female" classified headings indicates preference or discrimination on sex and violates the Civil Act of 1964, unless sex is a bona fide occupation qualification for the job. The effective date of this guideline is uncertain because of a pending court case.

The New York City Commission on Human Rights has adopted the same policy in interpreting the human rights provisions of the City Administrative Code. The City interpretation is now in effect.

So that employers and employment agencies may comply with this policy, The "Laisve" will continue to make available its "Help Wanted—Male-Female" classification. The "Laisve" will also continue its "Help Wanted—Male" and "Help Wanted—Female" classifications for advertisements excepted from the Civil Rights Act of 1964 and from the comparable laws of New York State and New York City.

For information about this policy, call or write the City Commission on Human Rights, at 80 Lafayette Street, New York, N.Y. 10013. Tel. (212) 566-5050.

WOOD FINISHERS & CABINET MAKERS. Because of our growth we have openings for wood finishers and cabinet makers. Must be experienced. Top wages plus benefits. Call for interview. 861-1200. North Bergen, N. J.
(90-99)

DISTRIBUTION CLERK WANTED in I.B.M. Dept., 37½ work week with pleasant working conditions. Good company benefits. Call 824-5100 Newark and ask for Mr. Jack Lane.
Apply in person to Galsworthy Inc.
300 Frelinghuysen Ave.
Newark, N. J.
(90-99)

PRODUCTION TYPIST. No experience necessary, minimum 40 W. P. M., good quality. Excellent company benefits and working conditions, merit raises. Call Mr. Berlinger, 201-676-3280.
DUNN & BRADSTREET, 90 Halsted St., East Orange. An Equal Opportunity Employer.
(93-96)

OIL BURNER MECHANICS. Due to recent expansion, this organization has position for experienced man on 2, 4, and 6 oil. Top wages, steady employment overtime available. Paid holidays, vacations, hospitalization, health and life insurance and incentive benefits.
LIONETTI FUEL CO.
201-865-2300 — North Bergen, N. J.
(1-5)

DISTRIBUTION CLERK
Wanted in IBM Department
37½ work week. Pleasant
working conditions.
Good Company benefits.
Call 824-5100.
Ask for Mr. Jack Lane
Apply in person to:
GALSWORTHY, INC.
300 Frelinghuysen Ave.,
Newark, N. J.
(95199)

BUSINESS OPPORTUNITY

SERVICE STATION
AVAILABLE
FOR LEASE
Good Opportunity for right man. For information contact
Mr. LaBohne. HU 6-7000. Between 8 AM & 5 PM.
(82-99)

HELP WANTED--MALE-FEMALE

MALE CLERK. High School education. Knowledge of credits and debits, accounting control, figure inventory, and office machines. Excellent opportunities, good benefits. Call 201-826-6000. Mr. Van Hoose between 8:30 AM—3:30 PM. Equal Opportunity Employer.
(91-100)

PRINTING PRESSMEN. First class. High or vocational school graduate. Five yrs. experience. Must be able to operate a Platen and Cylinder Press. Experienced in composition, press work and related work in printing. Excellent opportunities. Good benefits. Call 201-826-6000. Mr. Van Hoose, between 8:30 AM—3:30 PM. Equal Opportunity Employer.
(91-100)

NIGHT SHIFT TAB OPERATOR.
3-6 months light experience necessary. 37½ work week on the clock. Salary $115-$120. Good fringe benefits. Call Jack Lane, 824-5100, Newark.
(90-99)

TRUCK BODY BUILDERS. Trailer repair men. exp. pref. Best pay in Phila. area. Steady employment, pension, Blue Cross, other benefits. Call for interview H. A. DeHart & Son. Thorofare, N. J. 609-845-2800, or 456-0255
(88-96)

* PRODUCTION WORKERS
* WAREHOUSE MEN
* TRUCK DRIVERS
Good Paying Company Benefits
Call S. Tardy
617-894-4020
GENERAL BATTERY & CERAMIC CORP.
55 Rumford Ave., Waltham, Mass.
(88-97)

BUTCHERS
or
APPRENTICES
Hospitalization
Major medical
Pension and Dental Plan
Top Salaries
We have many positions available in our new Garfield Store. Interviews are being held at the Garfield Boys Club, 490 Midland Ave., Garfield, N. J. APPLY NOW! Mon., Tues., Thurs., 11 AM-6 PM. Weds., Fri. 11 AM-8 PM. Sat. 10 AM-4 PM. STAFF. GOOD DEAL SUPERMARKETS.
(88-97)

GUARDS
Banking. Must be 21 or over. Must have current Penna. license and no previous record for misdemeanor. 2 weeks paid vacation, 12 paid holidays. Broad medical coverage plus free life insurance and profit sharing. $97 per week. Opportunity for overtime. Apply First Penna Bank, 1500 Chestnut Street, 20th fl., Philadelphia, between 8:30 AM & 4:30 PM. An equal opportunity Employer.
(1-3)

HUSBAND & WIFE. Healthy, mature couple, groundskeeper with some mechanical aptitude. Seamstress and food service. Live in. Fringe benefits. Good salary. Call Brother Stephen. 673-2022, 9 to 5. Philadelphia.
(92-98)

STRUCTURAL layerouts, fitters, welders, punch operators. Day and night shifts. Apply to Mr. Hill, shop office, 7 AM to 3:30 PM. SPECIALTY STRUCTURES INC., Front & Thurlow Sts., Chester, Pa. 494-5858
(88-96)

Daugiau sveikinimų laisviečiams

Su Naujaisiais metais nuoširdžiai linkiu Jums visiems "Laisvės" rėmėjams ir redakcijos darbuotojams laimės, džiaugsmo, gerovės gyvenime, sėkmės kovoje už taiką.

Su gilia pagarba
Vl. Karvelis
Vilnius, 1970

Gerbiamieji laisviečiai!

Sveikinu Jus visus su Naujaisiais 1970 metais. Tikiuosi, kad ir 1970 Jūs įvykdysite visus siekiamus tikslus.

Daug Jums sveikatos, ilgų metų vaisingam visuomeniniam darbui, "Laisvės" klestėjimui.

Linkiu kiekvienam Jūsų didelės asmeninės laimės.

Alfredas Kazlauskas
Vilnius, 1969 m.

Sėkmės Jūsų garbingame darbe. Sveikatos! Ir asmeninės laimės!

Jus gerbianti
Marija Macijauskienė
1969 XII 31

Sveikinu Jus Naujųjų Metų proga, linkiu Jums geros sveikatos, laimės, džiaugsmo, energijos ir sėkmės Jūsų sunkiame ir atsakingame darbe.

Su pagarba
Jūsų
Jonas Grigonis
1969 XII 18

Salantai, Liet. TSR
1969 XII 23

Beveik 2 tūkstančiu Salantų miesto "Laisvės" skaitytojų vardu leiskite pasveikinti Jūsų laikraščio redaktorius, redakcijos darbuotojų ir leidėjų kolektyvą ir visus laikraščio skaitytojus Amerikoje, o ypatingai mūsų gerbiamą globėją ir laikraščio užsakytoją S. F. Smithą, su Naujaisiais 1970 Metais ir palinkėti kūrybinės sėkmės ir ryžto darbe ir didelės, šviesios laimės asmeniniame gyvenime, o gerbiamam S. F. Smithui—geros sveikatos ir ilgų gyvenimo metų!

Salantų miesto Bibliotekos darbuotojai

Sveikinu visą "Laisvės" kolektyvą Naujų metų proga.

Linkiu jums visiems daug energijos, geriausios sveikatos ir ilgų bei kūrybingų metų. Linkiu, kad mes susitiktume 1970 metais Lietuvoje.

Su pagarba—
Julija Klimaitė
Lietuva—Kaunas

Sveikinu visus "Laisvės" kolektyvo darbuotojus su Naujais Metais. Linkiu jums geros sėkmės leisti "Laisvę."

Draugiškai,
Geo. Shimaitis

Širdingai sveikiname visą "Laisvės" kolektyvą, linkime visiems geros sveikatos, neišsemiamos energijos, geriausios kloties Jūsų sunkiame darbe.

Justas ir Regina Rugieniai
Vilnius.

Sveikiname "Laisvės" laikraščio darbuotojus, jo bendradarbius ir skaitytojus su Naujaisiais 1970-aisiais Metais ir linkime didelės ištvermės, skleidžiant pažangos žodį užsienio lietuvių tarpe, stiprinant draugystę su Tarybų Lietuva, sėkmės darbe ir daug laimės asmeniniame gyvenime.

Eltos žurnalistai
Vilnius,
1969 m. gruodžio 25 d.

Sukasi akyratis, šiame akyratyje 1970-tieji metai, tai V. Lenino jubiliejiniai metai, šia proga linkiu visam "Laisvės" kolektyvui geros sveikatos ir aštrios plunksnos, kad ši plunksna ir ateityje skleistų žinias taikos labui.

"Laisvės" skaitytojas
Kostas Žilinskas
Vilnius 6, USSR.
Partizanų, 53-12

Gerbiama Redakcija
ir Administracija,

Sveikinu su Naujais 1970 metais. Nauji metai, nauja laimė. Linkiu laimingų metų, sėkmės darbe ir gyvenime.

Vytautas Žutauskas
Klaipėda.

Su Naujais metais nuoširdžiai sveikiname visus laisviečius.

"Gimtasis kraštas"
darbuotojai:
V. Reimeris
V. Baltrėnas
V. Lomsargis

Sveikiname "Laisvės" kolektyvą Naujųjų Metų proga.

Mes visada su pagarba skaitome Jūsų laikraščio, kovojančio už taiką ir pažangą, puslapius.

Linkime sėkmingų 1970 metų.

Danutė, Lena ir Vincas Mickevičiai
1969 XII 24, Vilnius

Sveikinimas taikos kovotojams su Naujaisiais 1970-tais metais

Skausmuose užgimus
Šiems metams naujiems
Norėčiau tart žodį
Visoms ir visiems.
Norėčiau pasveikint
Tikrai iš širdies,
Džiugiai palinkėti
Šviesios ateities.
Bet, deja, taip sveikint
Visus negaliu,
Nes daugelio rankos
Aplietos krauju.
Jie, mat, nuolat veža
Į karą karius
Ir žudo kasdieną
Gražius jaunuolius.
Tai sveikinant tokius
Ir man būt ne kas;
Krauju susitėpčiau
Ir savo rankas.
Tad sveikinu šiandien
Tiktai tuos visus,
Kurie drąsiai stoja
Kovon prieš karus.
Tikiu, kad jų eilės
Didės ir didės
Ir kad neužilgo
Jie taiką laimės.

Jonas Juška

Svarbi konferencija

New Yorkas. — Amerikinė Sąjunga kovai su fašizmu, rasizmu ir antisemitizmu šaukia konferenciją sekmadienį, sausio 18, Penn-Garden Hotel, 7 Ave. ir 31 St. Pradžia 10 val. ryto.

Įvairios draugijos kviečiamos atsiųsti delegatus ir užsimokėti po $3 už kiekvieną delegatą. Pavieniam—$2.

Konferencijoje svarstys, kaip geriau kovoti prieš karą, beaugantį fašizmą, rasizmą, anti semitizmą.

Atsisveikinome brangų laisvietį

Praėjusį pirmadienį "Laisvės" Direktorių Tarybos posėdžiui jos pirmininkas Povilas Venta pranešė, kad gal tuoj po Naujųjų metų šventės Tarybos narys Aleksandras Nevinskas (Alexander Nevins) išvyks pas savo šeimą pastoviai apsigyventi į Fort Lauderdale, Fla., kur jis su šeima turi įsigijęs nuosavą namą. Drg. Venta Tarybos vardu padėkojo Aleksandrui už daugelį jo paslaugų "Laisvei" ir palinkėjo geriausios kloties šiltojoj Floridoj. Posėdis palydėjo drg. Ventos padėką ir linkėjimus Aleksandrui karštais aplodismentais.

Draugas A. Nevinskas, jaunas, energingas ir sumanus vyras, yra atlikęs daugelį "Laisvei" paslaugų, kaip elektrikierius, plumberis, dažytojas, "Laisvės" pramogų darbininkas — ir kur čia viską suminėti! Visa tai nemokamai!

Drg. A. Nevinskas bus visuomet mūsų laukiamas kaip brangus svečias.

Sėkmės linkime visai Jūsų šeimai, geras mūsų drauge Aleksandrai! SV

Bracelets at Breakfast for Jackie

It's unbelievable how much money some people can accumulate, like, for instance, our former First Lady Jacqueline Kennedy's present husband Onassis. I have seen in the newspapers that Jackie gets a diamond or pearl bracelet with her breakfast tray every two weeks or so. So far she has received from her husband over four million dollars worth of jewelry which seems absolutely ridiculous to me. So much money just for one person while thousands of children are starving right there where the Onassises live in Greece. There is plenty of poverty there like elsewhere in the world.

There should be a law to prohibit such accumulation of money by one person. Why should a person like Onassis be allowed to keep all that money while even many scientists, doctors and others who work, study and discover things do not get the money their work is worth

There should be no excess wealth in anybody's hands. It is so badly needed to fight poverty.

Ilse

Nepiliečiai privalo registruotis

Imigracijos ir Naturalizacijos Taryba praneša, kad visi šioje šalyje gyveną nepiliečiai privalo užsiregistruoti sausio mėnesį.

Ji nurodo, kad tik mokiniai, diplomatai iš kitų valstybių ir svečiai neprivalo registruotis. O šiaip visi gyventojai, nežiūrint kiek metų jie būtų išgyvenę šioje šalyje, jeigu jie nėra JAV piliečiai, turi užsiregistruoti nurodytu būdu.

Registracijos lakštus galima gauti visuose pašto įstaigose bei skyriuose ir Imigracijos ir Natūralizacijos raštinėse.

Laiškas iš Vilniaus

Vilnius, 1969 XII-18 d.

B. ir V. Keršuliams

Didžiai Gerbiamieji:

Visų pirma sveikinu Jus Abu artėjančių švenčių proga, linkėdamas iš gilumos širdies daug, daug laimės, džiaugsmo, o labiausiai sveikatos. Taip pat linkiu Jums švęsti ne tik eilinius savo jubiliejaus Lietuvoje, bet ir sulaukę šimtųjų gimimo metų jubiliejų.

Aš asmeniškai buvau ladai laimingas, kad jūs aplankėte ir mūsų giminės tėviškę. Mūsų gėlės, miežiai palinkusiomis varpomis, medžiai savo amžinu šlamesiu Jus sveikino.

Mieli mūsų Bičiuliai, aš vis dar tebegyvenu p. Vlado jubiliejaus įspūdžiais. Kokia buvo graži kompanija. Koks puikus mūsų pirmininkas Justas Paleckis. O ką jau bekalbėti apie rašytoją Juozą Baltuši.

Kaip Jūs laimingai pasiekėte tą savo naują tėvynę-Ameriką? Turbūt gerokai pavargote? Vis tik kelionė, nauji įspūdžiai ir t. t. O apie Jūsų sveikatą net ir klausti nedera. Jūs tokie žvalūs, gyvybingi. Todėl, manau, tokie esate, nes domitės ir aktyviai dalyvaujate kultūriniame gyvenime. Mums reikėtų iš Jūsų pasimokyti to kitų labui pasišventimo, jaunatviškai neblėstančio entuziazmo...

Po Jūsų baliaus kitą dieną aš išvykau su teatru po gražią Lietuvą gastrolių. Mūsų kolūkiuose kultūros namai — tikri teatrai. Žiūrovai į spektaklius lankosi gausiai. Kiekvieną dieną vis tenka važiuoti kitur. Kiti keliai, kiti miškai, ežerai ir upės. Kiti kultūros namai, kita ir publika. Be to, anieji metai buvo turtingi vaisiais: Obuolių, kriaušių ir slyvų — Griūtis. Mes—gastrolių dalyviai tik vaisiais ir maitinomės. Orai buvo šilti, iš ežerų ir upių neišlįsdavome. Po kelis kart į dieną maudėmės. Kitą kartą, kai atvažiuosite į Lietuvą ir, jeigu mes gastroliuosime, tai būtinai pasiimsime ir Jus pasivažinėti. Matysite ją ne iš mašinos lango, o tiesiog, kaip sakoma, akis į akį.

Mūsų teatras dabar po rudeninių gastrolių vaidina tik stacionare. Spektakliai eina anšlagais. Bilietai išperkami į priekį. K. Kymantaitė — režisierė ir aktorė pastatė Rimkevičiaus pjesę "Paskolinkit ašarų", kuri eina su dideliu pasisekimu. O ką jau bekalbėti apie Marcinkevičiaus **"Mindaugą."** Bilietai į spektaklį išpirkti pusei metų. Šiuo metu teatras ruošia naujus pastatymus: Vyr. rež. H. Vancevičius stato Avyžiaus "Antplūdį," A. Lapėnas vaikams pasaką "Medaus statinė" ir vėliau statys "Žmogus iš lamanšo." O pavasarį vėl leisimės į gastroles. Ir taip metai po metų. Net nepastebim, kad senstame...

Dažnai sutinku drg. Jurgaitį. Jis visada linksmas ir geros nuotaikos. Pasikalbam, prisimenam Jus.

Pas mus Vilniuje jau žiema, kaip reikiant. Šaltis siekia iki 21° celzijaus. Prie šalčio dar nesame įpratę. Todėl ir vaikštau su paraudusia nosimi.

Tad likite sveiki ir linksmi mieli Tautiečiai,

Reiškia Jums gilią pagarbą

Juozas Kanopka

MIESTE PASIDAIRIUS

Šio didmiesčio žmonės atsidusome lengviau Naujųjų metų pirmąjį rytą, kai pabudę sužinojome, kad važiuotės darbininkų streiko nebus. Darbininkai laimėjo ir be streiko. Gauna dviejų metų kontraktą su 18 procentų algų pakėlimu ir užmokėjimu į pensijos fondą. Tai laikoma svarbiu laimėjimu.

Šiais metais algos bus pakeltos 8 procentais, o 1971 m. — 10 procentų.

Miestui šis pakėlimas atseis $120,000,000. Bet "fėras jau pakeltas iki 30 centų.

Policija skelbia, kad pernai per pirmuosius 10 mėnesių suareštavimai narkotikų pardavinėtojų padidėjo 52 procentais. Paskutinių dviejų mėnesių rezultatai dar nežinomi.

Tas tik parodo, kad narkotikų biznis pernai buvo labai padidėjęs.

Panašiomis perspektyvomis sutinkami ir šie metai.

Kongresmanas Edward I. Koch iš mūsų New Yorko dvi dienas praleido Kanadoje. Jis susitiko ir kalbėjosi su daugeliu mūsų jaunų vyrų, pabėgusių į Kanadą išvengimui drafto. Nemažai yra ir pabėgusių iš armijos.

Mr. Koch siūlo tiems karo priešams tuoj paskelbti amnestiją, tai yra, pažadėjimą jų nebausti ir nepersekioti. Tegu jie nesijaučia kaltais.

Gerai būtų, kad kiti kongresmanai Kocho sumanymą paremtų.

Brooklyno Housing Authority policija suareštavo brooklynietį Richard Townsend. Jis kaltinamas išprievartavime net kelių moterų, gal net 10. Išprievartavimai įvykę Witnam House projekte.

Rep.

MIRĖ

Mike Žiedelis rastas negyvas miegrūmyje. Policija lavoną išsivežė. New Yorke jis neturėjo giminių. Turi pusbrolį Žiedelį ir seserį Nashua, N. H. Būtų gerai, kad jie atsilieptų ir atvykę sutvarkytų jo reikalus.

M. Žiedelis gimęs Lietuvoje, Varėnos apylinkėje. Iš amato siuvėjas, pastaruoju laiku buvo pensininkas. Visą laiką buvo ''Laisvės'' skaitytojas, pirmiau dainuodavo Aido chore.

Rep.

Klaidos atitaisymas

Pereitame "Laisvės" numeryje vietinėse žiniose "Sveikinimas" išėjo be eilutės **"Gerb. J. Lazauskai".** Be šios eilutės neaišku, kam jis taikomas. Atsiprašome Joną.

Oklahoma City. — 4 vaikai sudegė namo gaisre.

Aido Choro Parengimas

Buvo gražus — spalvingas

Aidas suruošė Naujų Metų sutikimui banketą "Laisvės" salėje. Pagal oro blogumą, tai publikos susirinko skaitlingai. Kazimiera Čeikauskienė ir Julia Lazauskienė, pirmaeilės šeimininkės, paruošė maistą tikrai skoningą. O patarnautojai: Povilas Venta, Jonas Lazauskas ir Aido choro solistė Nelė Ventienė rūpestingai ir maloniai patarnavo.

Turėjome svečią iš Tarybų Lietuvos, M. Venzlauską, iš profesijos mokytojas. Jis buvo pakviestas tarti žodį. Trumpai, bet gražiai—maloniai pakalbėjo.

Aido choro mokytoja Mildred Stensler pravedė liaudies dainų programą, dainavime dalyvavo apie šimtas dainininkų, tikrai puikiai skambėjo.

Staigmena: Kauniečių trijų — Onutė Mikalunienė, jos sesutė Marytė, akordionistė ir jos dukrytė Asta dainininkė. Jos visos trys davė puikių liaudies dainų programą pusę valandos. Publika gausiai plojo ir džiaugėsi jų gražiai išpildytais numeriais. Marytė dar sugrojo keletą polkučių ir valsų. Visam vakarui muziką pateikė Aido solistas Viktoras Bekeris.

W. Keršulis priėmė svečius.

Lilija Kavaliauskaitė ir Mildred Stensler pasidarbavo prie dovanų išdavimo.

Aidas dėkoja visiems atsilankiusiems ir visiems programos dalyviams.

Aido choro pirm.
Jonas Grybas

"The N. Y. Times" skelbia, kad jo vajus suteikimui paramos patiems biedniausiems miesto žmonėms gerai pavyko. Gauta $720,207.58. Ir dar vis aukų ateina.

Parengimų Kalendorius

Gruodžio 31 d.

Aido Choro Naujų Metų sutikimo vakaras banketas. Pradžia, 8 val. (taip kaip ir pernai). Įžangos bilietas tik $5.Iš anksto užsisakykit vietas.

Kovo 8 d.

Niujorko Lietuvių Moterų klubas rengia MOTERS DIENOS minėjimą, Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Balandžio 19 d.

Sekmadienis. LDS 1 kuopa ruošia banketą, "Laisvės" salėje. Prašome kitų organizacijų nieko nerengti tą dieną.

Pranešimas

Ozone Park, N. Y.

LDS 13 kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, sausio 7, Laisvės salėje. Pradžia 6 val. vakare. Visi nariai kviečiami dalyvauti. Pradėsime mokėtis už 1970 metus, gausime dividendus. turime svarbių reikalų aptarti. Rinksime valdybą 1970 m. **Valdyba**

LDS 1 kuopos nariams

Kuopos valdyba nusitarė šį, sekantį kuopos susirinkimą pradėti kiek anksčiau, būtent, tuoj po 6-os val. vak. Tad draugai ir draugės nariai įsidėmėkite, kad susirinkimas įvyks sausio 6 dieną, 6 valandą vakaro. Beje, žadama turėti pasivaišinimo-pasisveikinimo "pusvalandį"

J.—L.

P.S. Taipgi. turėsime perrinkimą kuopos valdybos šiems 1970 metams. Be to, bus nominuojami kandidatai į LDS Centro valdybą.

Vajininkų Atidai

Vajininkai, kurie gaus naują skaitytoją **Amerikoje,** tai nuolaida laike vajaus yra $8 metams, vietoj $9, ir prie to, **naujas skaitytojas** gaus vieną iš žemiau nurodytų knygų veltui.

J. Ragausko — ITE, MISSA EST!
J. Gasiūno — MANO DEŠIMTMEČIAI AMERIKOJ
Sudarė Ona Narbutienė — JUOZAS NAUJALIS
A. Bimbos — JAV DARB. JUDĖJIMO ISTORIJA

KLESTI NEMUNO KRAŠTAS

KELIAS Į NAUJĄ GYVENIMĄ

PRISIKĖLUSI LIETUVA
F. Bonoskio — IŠKYLA
Sudarė V. Kazakevičius — GRAŽI TU MANO BRANGI TĖVYNE
A. Morkaus — "VADUOTOJAI" IŠ ARTI—
T. TILVYČIO — USNYNĖ —
D. M. Šolomsko — PASAKOJIMAI IŠ ISTORIJOS
J. KAŠKAIČIO — ŽMOGUS IR MAŠINA IŠ ATSIMINIMŲ

Dr. S. T. Matulaičio — RELIGIJA
Ant. Venclovos — MARIJA MELNIKAITĖ
Dr. A. Petrikos — LLD IR PAŽANGIEJI AMERIKOS LIETUVIAI

R. MIZARA — POVILAS JURKA
ALGIO LUMBIO NUOTYKIAI
ŪKANOS
I. MIZARIENĖS — JAUDINANTYS SUSITIKIMAI

Viršminėtos knygos yra labai įdomios skaityti. Kalbinkite savo pažįstmus, kurie dar neužsiprenumeravę laikraščio "Laisvės" tapti prenumeratoriais. Nevientik vajininkai, bet ir kiti laisviečiai turėtų pasidarbuoti gavime naujų skaitytojų. Bus garbė Jums, ir jūsų miesto vajininkui.

—ADMINISTRACIJA